

भवसंभवभीतिभेदनं सुखसंपत्करुणानिकेतनं ।
व्रतदानतपःक्रियाफलं सहजानंदं गुरुं भजे सदा ॥

संप्रदायનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરવારનું મુખપત્ર

સ્વામિનારાયણ ચિંતન

વર્ષ :- ૧, ચંડ :- ૭, જુલાઈ - ૨૦૧૩

બે વર્ષ લવાજમ રૂ. ૧૬૦/-

પ.પૂ. ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આદિઆચાર્ય
શ્રી રઘુવીરજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી આનંદપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદ્યામાન
આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી ભગવત્પ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી નરેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી શ્રીપ્રતિપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય
શ્રી જુગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

શ્રી ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન અવસરે ઈષ્ટદેવ ભગવાન
શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ તથા શ્રી આચાર્ય પરંપરાને નતમસ્તક થઈ કોટિ કોટિ વંદના...

સં. ૨૦૬૯, અપાઠ સુદ - ૧૫, તા. ૨૨-૭-૨૦૧૩

૧

અમેરિકાના પેન્સિલ્વેનિયા રાજ્યના સ્ટેન્ટનને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ ત્રિદિનાત્મક દ્વિતીય 'નેશનલ શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર' (તા. ૧૨ થી ૧૪-૭-૨૦૧૨)

૧. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી સાથે સત્સંગ શિબિરનો લાભ લેવા પધારેલા બાળકો-યુવાનોની સમૂહ તસ્વીર. ૨. શિબિરાર્થી બાળકો-યુવાનોને પ્રોત્સાહીત સ્વરૂપે સ્મૃતિ અર્પણ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૩-૪. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના સાંનિધ્યમાં વિડિયો પ્રેઝન્ટેશન દ્વારા શિબિરાર્થીઓને સત્સંગનું જ્ઞાન આપતા યુવાનો. ૫. મંદિરમાં પ્રેક્ટીકલ નિત્યપૂજાનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરતા બાળકો. ૬. લીલાચરિત્રોના પ્રસંગ ચિત્રો દ્વારા કવીઝનો લાભ લેતા બાળકો-યુવાનો.

વધુ ફોટો, વિડિયો તેમજ ચિંતન સામયિક માટે ક્લિક કરો :

www.swaminarayanvadtalgadi.org ♦ www.sardharkatha.net

Scranton PA

ત્રિદિનાત્મક 'નેશનલ શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર' - સ્કેન્ટન (અમેરિકા)

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં અમેરિકાના પેન્સિલવેનીયા રાજ્યના શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સ્કેન્ટન ખાતે ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ સુવક મંડળ દ્વારા ત્રિદિનાત્મક 'નેશનલ શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર'નું તા. ૧૨ થી ૧૪-૭-૨૦૧૩ સુધી આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ શિબિરના માધ્યમથી અમેરિકાના અલગ-અલગ રાજ્યમાં નિવાસ કરતા બાળકો અને યુવાનોમાં ભગવાન શ્રીહરિની ઉપાસના-ભક્તિ અને સ્થાપિત મૂળભૂત સિદ્ધાંતોની દૃઢતા થાય, ધર્મઅંગી સંપ્રદાયનું જ્ઞાન થાય, આચાર્યશ્રી-સંતો-હરિભક્તોનો મહિમા સમજાય, માતા-પિતા અને વડીલોમાં આદરભાવના વધે અને પોતાનું દૈનિક જીવનમાં આધ્યાત્મિકતાની સમૃદ્ધતા વધે તેવા અનેક સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોની સાથે આયોજનો કરવામાં આવ્યા હતા.

સ્વામિનારાયણ ચિંતન, જુલાઈ - ૨૦૧૩ (૩)

આજે જ જુઓ અને તપાસો... આપનું લવાજમ ક્યારે પૂરું થાય છે ?

હાલા ભક્તજનો ! 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'ના દરેક અંકમાં સરનામાના લેબલ (મેઈલ બોક્સ) ઉપર આપનો ગ્રાહક નંબર અને આપનું લવાજમ પૂરું થવાના મહિના-વર્ષની માહિતી આપવામાં આવે છે. માટે આપના 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'ના કવર પર સરનામાનું લેબલ હંમેશા તપાસતા રહો, અને લવાજમ પૂરું થાય તે પહેલાં જ આશરે ૪૦ દિવસ પહેલાં આપના નજીકના વિસ્તારમાં 'ચિંતન' અંકના ગ્રાહક નોંધણી કરતા કાર્યકર પાસે આપનો ગ્રાહક નંબર આપીને લવાજમ ભરવું, જેથી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'નો એક પણ અંક ચૂકી ન જાય. અને હા, દર વર્ષે લવાજમ ભરવાનું યાદ રાખવું પડે તે કરતાં પાંચ વર્ષનું અથવા આજીવન લવાજમ એકસાથે પણ ભરી શકાય છે.

સરનામાના લેબલના નીચે આપેલા નમૂના પરથી આપ આપના અંકનું લેબલ તપાસતા રહો અને નવું લવાજમ ભરવાની પ્રક્રિયા સમયસર કરતા રહો...

મું. ડોંબીવલી (ઈ)
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર
રાજાજી રોડ, બેંક ઓફ ઈન્ડિયાની સામે,
રેલ્વે બ્રીજની બાજુમાં, ડોંબીવલી (ઈસ્ટ) - ૪૨૧૨૦૨
જી. થાણા - મુંબઈ. પોસ્ટીંગ તા. ૨૦-૭-૨૦૧૩
તમારું લવાજમ તા. 20/10/2030ના રોજ પૂરું થાય છે.

ગ્રા. નં. 1

આ છે
આપના
અંકના
લવાજમ
સમાપ્તિ
તારીખ

...શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન અંકના ગ્રાહક ભક્તજનોને નમ્ર વિનંતી સહ સૂચના...

હાલા ગ્રાહક ભક્તજનો ! આપને જો 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન' અંક સમયસર ન મળતો હોય અથવા તો છેલ્લા ૩-૪ અંક ન મળેલ હોય તો તમારી નજીકની મુખ્ય પોસ્ટ ઓફિસમાં જઈને ફરિયાદ ફોર્મને ભરવાનું રહેશે અને તેની ઝેરોક્ષ કોપી 'ચિંતન કાર્યાલય' સરદારના સરનામે કુરીયરથી મોકલવાની રહેશે. જેથી આપને અંક સમયસર ન મળતો હોય તેની તપાસ થઈ શકે.

સરનામું :- 'ચિંતન કાર્યાલય' શ્રી સ્વા. મંદિર - સરદાર, તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. મો. ૭૬૦૦૦૨૩૭૧૫

આજે જ આપના ઘરમાં વસાવો.. નૂતન પ્રકાશનો

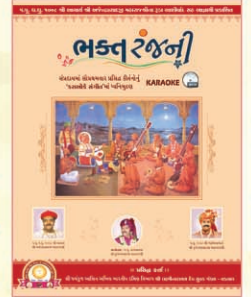
વારંવાર સાંભળવી ગમે તેવી સમધુર ભક્તિ સંગીત કીર્તનોની
ઓડિયો સી.ડી.

શ્રી સ્વામિનારાયણ
મહામંત્ર ધૂન

શ્રેષ્ઠ ગાયકોના મધુરકંઠે ગવાયેલ શાસ્ત્રીય રાગો આધારિત
મધુર સંગીત સુરાવલી સાથે Nonstop મહામંત્ર ધૂન

ભક્ત રંજની

સંપ્રદાયમાં સૌપ્રથમવાર પ્રસિદ્ધ કીર્તનોનું
'કરાઓકે સંગીત'માં ધ્વનિમુદ્રણ

દરેક ઘરની દિવાલોને શોભાવે તેવું નૂતન વર્ષનું તિથિ-તારીખ કેલેન્ડરનું પ્રકાશન...

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - રાજકોટ (રામેશ્વર મેઈન રોડ) દ્વારા બહુરંગી પૃષ્ઠો સાથે પવિત્ર તહેવારો, જાહેર રજાઓ, તિથિઓ, વિવિધ મુહૂર્તો તેમજ પંચાગની માહિતી આપનું આગામી શ્રી સ્વામિનારાયણ ૭૩૦ કરોડ મહામંત્ર મહોત્સવ - જૂનાગઢના ઉપલક્ષમાં શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર ઉદ્ઘોષણની નયનરમ્ય મૂર્તિ સાથે તિથિ-તારીખનું કેલેન્ડર દરેક ભાવિક ભક્તજનોને સહેજે આનો લાભ મળે તેવા શુભ હેતુથી ખાસ ડિસ્કાઉન્ટ સાથે છપાઈ ગયું છે. જેની દરેક ભક્તોએ નોંધ લેવી.

નોંધ :- જેમને ધંધા કે ઓફિસ, કંપની, ફેક્ટરી યા તો દુકાનની જાહેરાત માટે છપાવવા હોય તેમને ઓછામાં ઓછા ૫૦૦ ગંગ ખરીદવાના રહેશે.

સંપર્ક :- વિશાલ પટેલ - રાજકોટ. મો. ૯૮૭૯૭૧૨૭૬૮, ૯૧૨૮૬૯૧૫૧૦

સ્વામિનારાયણ ચિંતન

વર્ષ :- ૧

અંક :- ૭

તા. ૨૦-૦૭-૧૩

પ્રયોજક :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

:: પ્રસિદ્ધ કર્તા ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયસ્ય શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ
પીઠસ્થાન સંસ્થાન -વડતાલ વતી

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫.

:: પ્રકાશક/માલિક/તંત્રી :: સાધુ પતિતપાવનદાસજી

:: સંપાદક :: સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી(વેદાંતાચાર્ય)

:: લેખન / સંકલન ::

સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી તથા પા. સંદિપ ભગત
ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

:: લવાજમ દર ગંગે ગ્રાહક પત્ર વ્યવહાર ::

‘ચિંતન કાર્યાલય’

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

Visit us : www.sardharkatha.net

www.swaminarayanvadatalgadi.org

E-mail :- sardharmandir@gmail.com

:: લવાજમ દર ::

બે વર્ષ: રૂ. ૧૬૦/-

પંચવાર્ષિક : રૂ. ૩૫૦/- • પચ્ચીસ વર્ષ : રૂ. ૭૫૦/-

પરદેશમાં લવાજમ : \$ 200 U.S.A., • £ 125 U.K.

અનુક્રમણિકા

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી
સ્વામિનારાયણનું આશ્રિતોને અભય વરદાન

૧ _____ ૦૬

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા...

૨ _____ ૨૪

- સ્વામી ધનશ્યામદાસજી - રઘુવીરવાડી તથા સાધુ ધર્મવલ્લભદાસજી - સરધાર

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩ તસ્વીર દર્શન

૩ _____ ૨૭

- સ્વામી ધનશ્યામદાસજી - રઘુવીરવાડી તથા સાધુ ધર્મવલ્લભદાસજી - સરધાર

અગીયારમી શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્પેશ્યલ ટ્રેનયાત્રા.....

૪ _____ ૩૪

- સંકલિત

હેરો-લંડનને આંગણે શ્રી સ્વામિનારાયણ મહોત્સવ

૫ _____ ૩૬

- સંકલિત

લક્ષ્ય ટી.વી.

ચેનલ દ્વારા

સમગ્ર ગુજરાતમાં ઘેર

બેઠા આપ માણો....

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુંભ મુગટમણિ
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીની
દિવ્ય અમૃતવાણી

સમય : દરરોજ

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી
શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના શ્રીમુખે
સત્સંગ કથાપારાયણ

સમય :

દરરોજ રાત્રે ૮.૦૦ થી ૧૧.૦૦

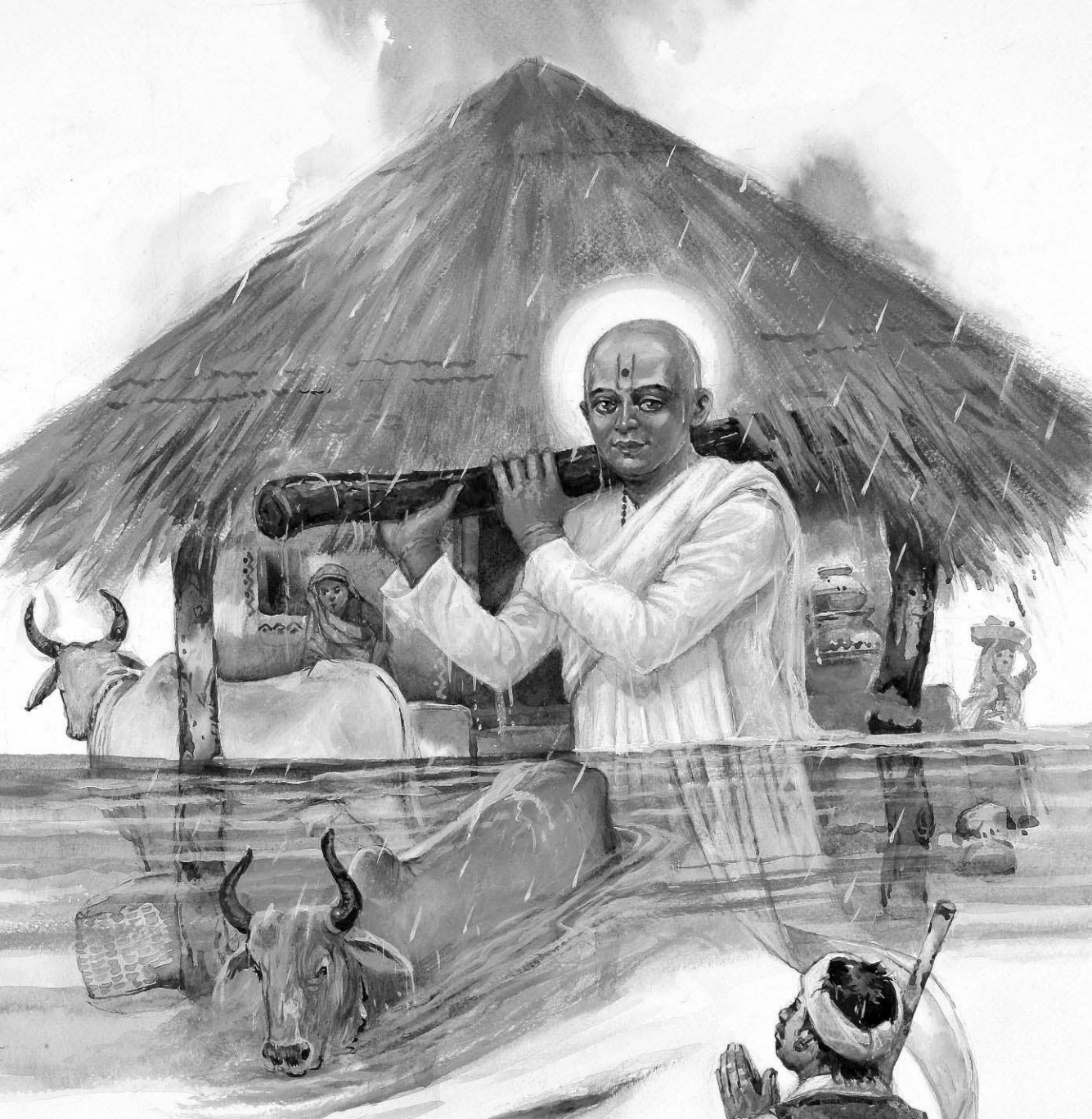
પૂ. સ્વામી
શ્રી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજીના શ્રીમુખે
સત્સંગ કથામૃત

સમય :

દરરોજ સવારે ૬.૦૦ થી ૭.૦૦

છબીકલા : શ્રીહરિકૃષ્ણ વિડિયો વિઝન - સુરત. મો. ૯૪૨૮૬૮૫૫૧૩. શિવલાલ સુદાણી - બારમણ, મો. ૯૮૭૯૨૬૮૫૪૦

શ્રીહરિ ડિઝિટલ સ્ટુડીયો - સુરત. મો. ૯૮૨૫૦૩૦૨૫૦

અર્વાવતાથી લગવાન શ્રી રવામિનાયકાનું આશ્રિતોને

અમય વંરદાન

કોઈ મૂંઝાણો માં ! હું અઘાત તમારી રક્ષામાં છું

જુલાઈ
૨૦૧૩

સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી તથા પા. સંદિપ ભગત
ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - સરધાર

૨૫/૭/૧૩

જ્યારે જ્યારે ભગવાનના ભક્તોને દુઃખ આવ્યા છે ત્યારે ત્યારે તેના દુઃખ કાપ્યા છે. તે સ.ગુ. શ્રી દયાનંદ સ્વામી પોતાના કીર્તનમાં લખે છે : ‘જહાં જહાં ભીર પરે ભક્તનકું, તહાં તહાં હોત સહાય રે...’

જ્યારે પણ, જ્યાં પણ ભક્તોને દુઃખ આવે છે ત્યારે પરમાત્મા પોતાના શરણાગતની સહાય કરવા માટે દોડી જ આવે છે. આ ધોરકળિકાળમાં પણ સાચા, શ્રદ્ધાળુ અને વિશ્વાસી ભક્તની સહાય ભગવાન શ્રીહરિ કરે જ છે.

સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પોતાની વાતોમાં કહે છે :

“ભગવાન તો પોતાના ભક્તની રક્ષા કરવામાં જ બેઠા છે. કેની પેઠે ? તો જેમ પાંપણ આંખની રક્ષા કરે છે, ને હાથ ડોકની રક્ષા કરે છે, ને માવતર છોકરાંની રક્ષા કરે છે, ને રાજા પ્રજાની રક્ષામાં છે; તેમજ ભગવાન આપણી રક્ષામાં છે.”

(સ્વામીની વાતો, પ્રકરણ : ૧, વાત : ૨૨)

એકવાર અર્જુને પોતાના સારથિ બનેલા ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્રજીને પ્રશ્ન પૂછ્યો : “હે ભગવન્ ! હું યુદ્ધમાં મૃત્યુ પામું તો તમે શું કરો ?”

ત્યારે શ્રીકૃષ્ણ ઉત્તર આપતા કહે છે : “હું તને મરવા જ ન દઉં. કારણ કે ‘ઘનઙ્ગયસ્તુ આત્મા કૃણસ્ય ૧’ - તું તો મારો આત્મા છે. હું તને કેવી રીતે મરવા દઉં?” અને સાચે જ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને મહાભારતના યુદ્ધમાં આ કહ્યું તે પ્રમાણે કરી પણ બતાવ્યું.

મહાભારતના યુદ્ધમાં જ્યારે દસમા દિવસે ભીષ્મે પ્રતિજ્ઞા કરી કે, ‘આવતીકાલે કાં તો અર્જુન નહીં કાં હું નહીં.’ ત્યારે ભીષ્મની આ પ્રતિજ્ઞા સાંભળી સૌ કૌરવો તો ગેલમાં આવી ગયા. કારણ કે ભીષ્મને તો ઈચ્છામૃત્યુનું વરદાન હતું. તેથી તેઓ ઈચ્છા કરી લે કે આવતીકાલ સુધીમાં મારે મરવું નથી. પછી ભલે પરમ દિવસે જે થવાનું હોય તે થાય ! અને આ તો રહી ભીષ્મની પ્રતિજ્ઞા. પૃથ્વી પોતાનો નૈસર્ગિક ગુણ-ગંધ મૂકે, પરંતુ ભીષ્મની પ્રતિજ્ઞા ફોક ન જાય. તેથી અંતે મરવાનો વારો આવ્યો અર્જુનનો. આ કારણથી કૌરવોની છાવણીમાં ઉત્સાહનું મોજું ફરી વળ્યું અને એ જ કારણથી પાંડવોની છાવણીમાં શોકમાં સાગર ઉમટ્યો. અહીં સૌ વિચારવા લાગ્યા કે, ‘અર્જુનના ગયા પછી શું?’

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્રજીએ ભીષ્મપ્રતિજ્ઞાની વાત સાંભળી એટલે તેઓ પણ ઘડીભર સ્તબ્ધ બની ગયા. અર્જુનને છેલ્લે છેલ્લે મળી લેવાના ઈરાદે તેઓ અર્જુનના નિવાસે પહોંચ્યા ત્યાં તો તેઓએ આશ્ચર્ય જોયું ! અર્જુન ઘસઘસાટ સૂતો હતો. શ્રીકૃષ્ણને લાગ્યું કે, “આને ભીષ્મની પ્રતિજ્ઞાની જાણ નથી કે શું?” અન્યથા મૃત્યુ જેવું દુઃખ માથે મંડરાતું હોય તેને ઊંઘ શાની આવે ? શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને પાસે જઈ તેને જગાડ્યો. શ્રીકૃષ્ણને જોતાં જ અર્જુન સફાળો બેઠો થઈ ગયો અને હાથ જોડી પૂછ્યું : “ભગવન્ ! આપ આમ અડધી રાત્રે અહીં ? શું કારણ ?”

“તને મળવા.”

“એ તો આવતીકાલે મળવાના જ હતા ને !”

“પણ આવતીકાલે શું થવાનું છે તે તું જાણે છે ? ભીષ્મએ પ્રતિજ્ઞા કરી છે.”

“હા, હું તે જાણું છું.”

“તોય તને ઊંઘ આવે છે ? મૃત્યુ સામે મોં ફાડીને ઊભું છે અને તું ઊંઘે છે ? !”

ત્યારે અર્જુનજી કહે :

૬૬ સંત હરિજનકું દુઃખ જો હોઈ, તીનકી સહાય કરત હૈં સોઈ; હરિજન કો દુઃખ સહત ન લેશા, દુઃખ ટાલન તુરંત કરત ઉદેશા. - કોઈ સંતને કે હરિભક્તને કાંઈ તકલીફ હોય તો શ્રીહરિ તરત જ તેને સહાય કરતા. કોઈ હરિભક્તને દુઃખ હોય તો તેને લેશમાત્ર પણ સહન કરતા નહિ. તેનું દુઃખ ટાળવા માટે તરત જ પ્રયત્ન કરતા. પોતાને કાંઈ દુઃખ આવે તો તેને ગણકારતા નહિ પણ હરિભક્તને આવેલું દુઃખ તેઓ સહન કરી શકતા નહિ. આવા તેઓ સૌથી અધિક મહાન પરમાર્થી કહેવાતા. ૭૭

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૩/૧૦)

ચિંતન

જુલાઈ
૨૦૧૩ ૭

‘અબ સોપ દિયા ઈસ જીવનકાં, સબ ભાર તુમ્હારે હાથોમેં; મેરી હાર તુમ્હારે હાથોમેં, ઓર જીત તુમ્હારે હાથોમેં.’

“પ્રભુ ! હું એટલા માટે સૂતો છું કે તમે જાગો છો. મેં તો તમોને મારું જીવન સમર્પિત કરી દીધું છે, હવે તમને યોગ્ય લાગે તેમ કરો. અરે ! એક ભીષ્મદાદા શું એવા સો ભીષ્મદાદા આવીને મને મારવાની પ્રતિજ્ઞા કરે, પરંતુ તમારી ઈચ્છા મને જીવાડવાની હશે તો મારો વાળ પણ વાંકો નહિ થાય, તો પછી નાહકની ચિંતા હું શું કામ કરું?”

અને ખરેખર ભગવાનની જાગૃતિને કારણે યુદ્ધના અગિયારમે દિવસે અર્જુનનો વાળ પણ વાંકો ન થયો.

મહાભારતનું યુદ્ધ પૂરું થયું ત્યારે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્રજીએ અર્જુનને રથમાંથી નીચે ઉતરવા કહ્યું. પાર્થને આ સાંભળી આશ્ચર્ય તો થયું કારણ કે રોજ તો શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન પ્રથમ નીચે ઉતરતા અને પછી અર્જુનને નીચે ઉતારતા. આજે શ્રીકૃષ્ણે એ ક્રમ ઉલટાવ્યો. તેથી અર્જુનને પૂછ્યું : “દયાળુ ! આજે આમ અવળું કેમ ?” પરંતુ ભગવાને જવાબ આપ્યા વિના અર્જુનને પ્રથમ નીચે ઉતાર્યો. પછી પોતે જેવા ઉતર્યા કે તરત જ આખો રથ ભડભડ કરતો સળગી ઉઠ્યો ! અર્જુન તો હતપ્રભ થઈ આ જોઈ જ રહ્યો. તેની આંખોમાં ઘૂંટાતું આશ્ચર્ય જોઈ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું : “જો પાર્થ ! આ રથ પર કૌરવસેનાના યોદ્ધાઓએ અનેક અસ્ત્ર-શસ્ત્રના પ્રહાર કરેલા. તેને કારણે તે ક્યારનોય બળીને ખાખ થઈ જવાનો હતો. પણ હું તે રથમાં બેસતો હતો, તેથી તેની અને તારી રક્ષા થતી હતી. આજે યુદ્ધ પૂરું થયું, તેથી હવે હું જો પહેલાં નીચે ઉતર્યો હોત તો રથ ભેગો તું પણ ભસ્મીભૂત થઈ જાત.”

અર્જુને આ સાંભળ્યું ત્યારે તેને થયું કે, “અહોહો ! આપણને ખબર પણ ન પડે તે રીતે ભગવાન આપણી કેવી રીતે રક્ષા કરે છે !”

વળી, સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પોતાની વાતોમાં કહે છે :

“...અને કોઈક વાતની ચિંતા આવે તો ભગવાનને માથે નાખી દેવી; ને આપણે તો બળિયા નહિ ને એ તો બળિયા તે એને રક્ષા કરતાં આવડે; જેમ પ્રહ્લાદની રક્ષા કરી તેમ અનેક પ્રકારે રક્ષા કરે...” (સ્વામીની વાતો, પ્રકરણ : ૧, વાત : ૩૧૦)

વાલ્મીકિય રામાયણના યુદ્ધકાંડમાં ચૌદમાથી ઓગણીશમા અધ્યાય સુધી વિભીષણની શરણાગતિનો પ્રસંગ અતિ મુંદર રીતે વર્ણવ્યો છે. વિભીષણ રાવણને સમજાવે છે કે, સીતાજીને આદરપૂર્વક રામજીને પાછા સોંપી દો, અને ભગવાન શ્રીરામનું શરણ સ્વીકારો. વિભીષણની આ સલાહ રાવણને

અપમાનજનક અને કજવી લાગે છે. રાવણ વિભીષણનો તિરસ્કાર કરે છે, અપમાનિત કરે છે અને ત્યાગ કરે છે. ભક્ત વિભીષણ ભગવાન શ્રીરામનું શરણ સ્વીકારવા ઈચ્છે છે. આકાશ માર્ગથી વિભીષણજી સમુદ્ર પાર કરી શ્રીરામચંદ્રજી પાસે આવે છે, અને પોતાનો સ્વીકાર કરવા પ્રાર્થના કરે છે.

વિભીષણ દુશ્મન રાવણના ભાઈ છે, રાક્ષસ છે, યુદ્ધનો સમય છે - આવા સંજોગોમાં વિભીષણનો સ્વીકાર કરવો કે નહિ તે માટે સુગ્રીવ, અંગદ અને લક્ષ્મણજી, જંબુવાનજી વગેરે સૌ ભગવાન શ્રીરામને વિભીષણનો સ્વીકાર ન કરવા સૂચવે છે. આ સમયે ભગવાન શ્રીરામ પોતાનું એક વ્રત બતાવે છે.

ભગવાન શ્રીરામ કહે છે :

‘સકૃદેવ પ્રપન્નાય તવાડસ્મીતિ ચ વાચતે ।

અમયં સર્વભૂતેભ્યો દદામ્યેતદ્ વ્રતં મમ ॥’

“જે વ્યક્તિ માત્ર એકવાર શરણે આવીને ‘હું તમારો છું’ તેમ કહીને, મારી પાસે રક્ષણની પ્રાર્થના કરે છે તેને સમસ્ત ભૂતોથી હું અભય આપું છું. આ મારું બિરુદ છે.”

(વાલ્મીકિ રામાયણ : યુદ્ધકાંડ, ૧૮-૩૩)

વિભીષણ રાક્ષસકુળ છે, દુશ્મન રાવણનો ભાઈ છે, યુદ્ધનો સમય છે, પરંતુ શરણે આવ્યો છે તેથી અન્ય સર્વ બાબતોનો વિચાર ન કરતા માત્ર પોતાના શરણાગત રક્ષાના વ્રતનો જ વિચાર કરીને ભગવાન શ્રીરામ તેનો સ્વીકાર કરે છે. તેને પોતાનો અંતરંગ ભક્ત બનાવે છે, અને અંતે લંકાનું રાજય પણ સોંપે છે.

વિભીષણ, ભગવાન શ્રીરામચંદ્રજીને શરણે થઈ ગયા તો વિભીષણની તમામ પ્રકારે ભગવાને રક્ષા કરી ત્યાં સુધી કે વિભીષણના દોષોને ભગવાન શ્રીરામ અતિ આત્મીયતાથી પોતાના જ દોષ માનતા.

એક દિવસ વિભીષણ સમુદ્ર પાર કરીને આ બાજુ આવ્યા. ત્યાં વિપ્રઘોષ નામના ગામમાં એમનાથી અજ્ઞાણતા બ્રહ્મહત્યા થઈ ગઈ. આ ઘટનાથી ગામના બ્રાહ્મણોએ ભેગા થઈને વિભીષણને ખૂબ માર માર્યો. પરંતુ વિભીષણજી મર્યા નહિ, એટલે બ્રાહ્મણોએ એમને સાંકળોથી બાંધીને જમીનમાં ઊંડી એક ગુફામાં કેદ કરી લીધા. શ્રીરામચંદ્રજી ભગવાનને વિભીષણ કેદ થયાના સમાચાર મળ્યા એટલે તુરંત જ તેઓ પુષ્પક વિમાન લઈને વિપ્રઘોષ ગામમાં પહોંચી ગયા. અને ત્યાં વિભીષણની ભાળ મેળવીને પાસે ગયા. ત્યાંના બ્રાહ્મણોએ શ્રીરામજીનો ખૂબ આદર-સત્કાર કર્યો અને ત્યારબાદ કહ્યું : “પ્રભુ ! વિભીષણે બ્રહ્મહત્યા જેવું મોટું પાપ કરી નાખ્યું છે, અમે તેને બહુ માર્યો પણ તે મર્યો નહિ.” ત્યારે ભગવાન શ્રીરામે કહ્યું :

“સાંભળો, બ્રાહ્મણો ! વિભીષણને એક કલ્પપર્યંતની દીર્ઘાયુ અને રાજ્ય આપ્યું છે માટે એ તમે સૌ પ્રયત્નો કરવા છતાં પણ કેવી રીતે મૃત્યુ પામે ? અને તેમને મારવાની જરૂર જ શું છે ? એ તો મારો ભક્ત છે !! સાંભળો બ્રાહ્મણો, વિભીષણ જેવા શરણાગત ભક્ત માટે તો હું સ્વયં મૃત્યુ પામવા તૈયાર છું.....!! એ મારો દાસ છે અને દાસના અપરાધની જવાબદારી હંમેશા માલિકની જ હોય છે. અર્થાત્ માલિક જ દાસે કરેલા અપરાધના દંડને પાત્ર હોય છે.”

આ પ્રસંગને વર્ણવતા પદ્મપુરાણ ગ્રંથમાં શ્રી વ્યાસજી એક સુંદર શ્લોક લખે છે :

‘વરં મમૈવ મરણં મદ્ભક્તો હન્યતે કથમ્ ।
રાજ્યમાયુર્મયા દત્તં તથૈવ સ ભવિષ્યતિ ॥
ભૃત્યાપરાધે સર્વત્ર સ્વામિનો દण्ड इष्यते ।
રામવાક્યં દિજાઃ શ્રુત્વા વિસ્મયાદિદમબ્રુવન્ ॥’

(પદ્મપુરાણ, પાતાલખંડ : ૧૦૪/૧૫૧)

ભગવાનની આવી શરણાગત વત્સલતા જોઈને તમામ બ્રાહ્મણો આશ્ચર્ય ચકિત થઈ ગયા અને તે તમામે ભગવાનની શરણાગતિ સ્વીકારી.

તાત્પર્ય એ છે કે, ‘હું ભગવાનનો છું અને ભગવાન મારા છે’ આવી પોતાપણની માન્યતા સમાન યોગ્યતા, પાત્રતા કે અધિકારતા બીજી છે જ નહિ. આ જ બધા સાધનોનો સાર છે.

એક નાનુ બાળક પોતાના સંબંધીઓ સાથે પોતાપણના બળ પર જ અડધી રાત્રે પણ આખા ઘરને ધાંધળ-ધમાલ મચાવડાવે છે. અર્થાત્ બાળક જ્યારે રાત્રિમાં રહે છે ત્યારે ઘરના બધા સભ્યો જાગીને તેને રાજી કરવા મહેનત કરતા હોય છે. તેમ શરણાગત ભક્તે પોતાની યોગ્યતા-અયોગ્યતાનો વિચાર ક્યાં વગર એટલું જ ધ્યાન રાખવું રહ્યું કે, ‘હું ને મારો ઠાકોર, જગત બીજું કાણું; ઠાકોર બેઠા પારણે, ને હું દોરી તાણું.’

લગ્નની ચોરીમાં પત્ની એકવાર પતિને કહે છે કે, હું તમારી. તો પતિ દેશ-વિદેશ ફરીને પણ તેનું પોષણ કરે છે. તેમ ભક્ત જ્યારે પરમાત્માના શરણે જઈને કહે કે, ‘અન્યથા શરણં નાસ્તિ, ત્વમેવ શરણં મમ । તસ્માત્કારુણ્ય ભાવેન, રક્ષ માં પુરુષોત્તમ ॥’ ‘હે હરિઃ ! તમારા સિવાય અમારે કોઈનું શરણું નથી. એટલા માટે કરુણા કરીને અમારી રક્ષા કરજો.”

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે જેતપુરમાં ધર્મધુરા સંભાળી ત્યારે ગુરુવર્ય રામાનંદ સ્વામી પાસે માગેલું કે, ‘તમારા સત્સંગી હોય તેને એક વીંછીનું દુઃખ થવાનું હોય, તો તે મને એક એક રૂંવાડે કોટિ કોટિ વીંછીનું દુઃખ થાઓ; પણ તમારા સત્સંગીને તે થાઓ નહિ. અને તમારા સત્સંગીને પ્રારબ્ધમાં

રામપત્તર(ભીષ માગવાનું) લખ્યું હોય તે રામપત્તર મને આવે પણ તમારા સત્સંગી અન્ન-વસ્ત્રે કરીને દુઃખી ન થાય.’

(વચ. ગ. પ્ર. પ્રકરણ : ૭૦)

વરતાલ પ્રકરણના પમાં વચનામૃતમાં શ્રીજીમહારાજ કહે છે : “ભગવાનનો દંટ આશ્રય તે જેને હોય તેને મહાપ્રલય જેવું દુઃખ આવી પડે તોપણ તે દુઃખ થકી રક્ષાનો કરનારો ભગવાન વિના બીજાને ન જાણે અને જે જે પોતાને સુખ જોઈતું હોય તે પણ ભગવાન થકી જ ઈચ્છે પણ પ્રભુ વિના બીજાને સુખદાયક ન જાણે ને પ્રભુની જેમ મરજી હોય તે પ્રમાણે જ વર્તે એવો જે હોય તે પ્રભુનો શરણાગત જીવ કહેવાય.”

જે ભક્તને જીવનમાં આવતી દરેક મુશ્કેલીઓમાં મારા ભગવાન મારી રક્ષા કરશે એવો દંટ વિશ્વાસ હોય, જે ભક્ત કેવળ ભગવાનના જ ભરોસે પોતાના જીવનરૂપી નૌકા પાર ઊતારે છે તેની નૌકા ભગવાન ક્યારેય ડૂબવા દેતા નથી.

શાસ્ત્રો કહે છે : ‘નીચાશ્રયો ન કર્તવ્યઃ કર્તવ્યો મહદાશ્રયઃ । અજા સિંહપ્રસાદેન આરૂઢા ગજમસ્તકે ॥’ - એક બકરી જંગલના રાજા સિંહના શરણે બેઠી તો જંગલના કોઈ પશુ તેને મારી ન શક્યા. સિંહને પણ થયું : “જો મારા પગલાના આશ્રય માત્રથી આ બકરીને કોઈએ ન મારી, તો મારાથી કેમ મરાય ?”

બકરીની સમજણ અને પગલા પ્રત્યેની એની શ્રદ્ધા જોઈને સિંહ રાજી રાજી થઈ ગયો. તેણે બકરીને એક હાથીની પીઠ ઉપર બેસાડી આખા જંગલમાં ફેરવી. સિંહે જંગલમાં વસતા તમામ પશુઓને કહી દીધું કે, “આ બકરી મારે આશરે છે તેથી આને કોઈ મારશો નહિ અને ડરાવશો પણ નહિ.”

જંગલના રાજા સિંહના પગલા પ્રત્યેની શ્રદ્ધા અને નિષ્ઠાને લીધે બકરી ભયાનક જંગલમાં પણ નિર્ભય થઈ ગઈ. તો જે ભક્ત અનંતકોટિ બ્રહ્માંડાધિપતિ પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણના આશરે રહે તે આ જગતમાં નિર્ભય કેમ ન બની શકે ?

‘હાથીના પગલામાં બધું આવી જાય’ એમ એક સર્વોપરી ભગવાનના શ્રીચરણોનું અનન્ય આશ્રયપણું જ ભવજળ તરવા માટે આધારભૂત થાય છે.

દ્વેષીલાઓએ મુક્તાનંદ સ્વામીને ચંદનમાં ભેળવી દીધેલ ઝેરથી રક્ષા કરતા હોય કે ગાઢ જંગલમાં માર્ગ ભૂલેલા સંતોને જંગલી પ્રાણીઓથી રક્ષાર્થે બ્રાહ્મણનું રૂપ ધારણ કરીને સંતોની સંભાળ લેતા હોય, તેમજ મેઈ ગામમાં સ્ત્રીના હેયાફાટ રૂદનથી દયાનિધિ મહારાજનું હૃદય દ્રવી જતું દેખાય છે, જસદણના વાસુરખાયરથી નાજા જોગિયાનું સંકટ હરતા હોય કે સારંગપુરના નિરાધાર લખાભક્તના આધાર બનીને આખી રાત્રિ મોભને ખભે રાખીને સહાય કરતા હોય; ઓધવજી

૯૯ જે વિદ્યન આવશે તેનો વિનાશ તો તે ભગવાન કરશે. એ તો પરમ કૃપાળુ છે. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ મથુરાથી ગોકુળમાં ગયા અને હૃદયમાં ઘણું હેત રાખીને તેમણે બધા ગોવાળોની રક્ષા કરી હતી. ભક્તોની રક્ષા કરવા માટે તેઓ રાતદિવસ તેમની પાછળ ફરે છે. તે ભગવાન તો હંમેશા અજિત રહ્યા છે. જગતમાં તેમનાથી કોઈ એક સમર્થ નથી. જ્યાં આપણું કાંઈ સામર્થ્ય ચાલે નહિ ત્યાં માતાના ઉદરમાં જેણે આપણું જતન-રક્ષણ કર્યું છે, તે અત્યારે અહીંયા પણ સહાય કરશે જ. ૧

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૪/૧૦૩)

ભક્તને ચાર ચોરોથી છોડાવતા હોય કે પછી કંથકોટના રામબાઈની સિંધના સુમરાથી રક્ષા કરતા હોય, મોરબીના દરબાર રવાજીના ઉપદ્રવથી દેદલ ભક્તની મદદ કરીને દુઃખો દૂર કરતા હોય કે રાજુલાના નાગદાન સોનીની સાગરમાં સહાય કરતા હોય, કુંડાલના કલાભક્તની અગ્નિમાં તપાવેલા ગોળાથી રક્ષા કરતા હોય કે ઘોઘલાના વણિક લક્ષ્મીચંદ શેઠની પરદેશમાં જીવલેણ બિમારીથી રક્ષા કરતા હોય, બુરાનપુરના ભક્તસંઘની લુંટારાઓથી રક્ષા કરતા હોય કે મેઘપુરના સુંદરજી ભક્તની સિંહરૂપે સહાય કરતા હોય, ડડુસરના ગલુજીની કાળમુખા યુવાનોથી રક્ષા કરતા હોય કે કાશીદાસ, કુડેરો ભક્ત અને ડાયાભક્તની રક્ષા કરતા હોય, રામધાધલની અંધાપાના દુઃખથી

રક્ષા કરતા હોય કે જામનગરના ઝવેરબાની તથા હળિયાદના રૂકમાઈબેન તથા ભેંસજાળના મીરાંબાઈ તેમજ ચંદાબાની રક્ષા કરતા હોય વગેરે અનેક ભક્તોની ભગવાન શ્રીહરિએ અનેક વાર રક્ષાઓ કરી છે અને અત્યારે પણ કરે છે.

આ ભક્તોને દેઢ આશરો એક ભગવાનનો જ હોય છે, તેઓના મનમાં એક ગાંઠ હોય છે કે, મારા ઈષ્ટદેવ એવા સર્વોપરી પરમાત્મા મારી હંમેશા રક્ષામાં ઊભા જ છે. આવા શરણાગત ભક્તના યોગક્ષેમની ચિંતા પણ સ્વયં ભગવાન શ્રીહરિ જ કરે છે.

ભગવદ્ ગીતામાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને કહે છે : ‘અનન્યાશ્ચિન્તયન્તો માં યે જનાઃ પર્યુપાસતે । તેષાં નિત્યાભિયુક્તાનાં યોગક્ષેમં વહામ્યહમ્ ।।’ - “હે અર્જુન ! જે ભક્ત અનન્ય ભાવે મારું જ નિત્ય ચિંતવન કરે છે, એ ભક્તના યોગ અને ક્ષેમનું હું વહન કરું છું.” કહેતા સર્વ પ્રકારના વ્યવહાર ભગવાન સંભાળે છે. કસોટી પણ ભક્તની ભગવાન કરે છે અને રક્ષા પણ તે જ ભગવાન ભક્તની કરે છે.

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ કહે છે કે, જે જીવાત્માઓ મારું અનન્યભાવે સ્મરણ-મનન કરે છે ને મારી ભક્તિ કરે છે, તેમના યોગ ને ક્ષેમની જવાબદારી હું ઉપાડી લઉં છું. યોગ એટલે જીવનની જરૂરતોની પ્રાપ્તિ ને ક્ષેમ એટલે ભક્તોની સંભાળ ને ઉન્નતિ. ભગવાનનો આશ્રય કરનારની બધી જ ચિંતા ભગવાન પોતે કરે છે. તેની ઉન્નતિ પણ તેઓ જ કરે છે. પોતાના ભક્ત જો કોઈ કારણથી સંસારના મોહમાં ફસાઈ જાય કે પ્રલોભનમાં પડી જાય તો ભગવાન તેને તેમાંથી બહાર કાઢે છે. તેની રક્ષા કરવા માટે ભગવાન સદા તત્પર રહે છે. તેના માર્ગને સાફ રાખે છે ને છેવટે પોતાના દર્શન આપીને તેને ન્યાલ કરે છે. પોતાનો ભક્ત જો કોઈ કારણથી ગફલતમાં પડી જાય ને સાચો રસ્તો ભૂલી જાય તો ભગવાન તેને મદદ કરે છે તેની વડારે આવે છે ને તેને સાચો રસ્તો બતાવે છે.

પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની કૃપાથી સાધારણ માણસો પણ આ પ્રમાણે પોતાની જાતના કલ્યાણમાં પ્રભુની મદદ મેળવી શકે છે. તો પછી જે ભક્તો છે તેમને માટે તો કહેવું જ શું ? ભગવાનને દિવસ-રાત યાદ કરનારા ને પ્રભુને પોતાના જીવનનો ધ્રુવતારો બનાવી બેઠેલા ભક્તોની સંભાળ ભગવાન શ્રીહરિ ડગલે ને પગલે રાખે એમાં શી નવાઈ છે ? પોતાના ભક્તોને યોગ્ય સદ્ગુરુ કે મહાપુરુષોનો મેળાપ કરાવી દેવો એ પણ પરમાત્માનું કામ છે. તેમને સાધનાના જુદા જુદા અનુભવો કરાવીને શાંતિ આપવાનું કામ પણ તે જ કરે છે. જે પરમાત્માનું નિરંતર સ્મરણ કરે ને પરમાત્માની કૃપા મેળવવા મહેનત કરે છે, તેમની સમજમાં આ વાત સહેલાઈથી આવી શકશે.

દક્ષિણ હિન્દુસ્તાનમાં શ્રીધર સ્વામી નામે મહાન ભક્ત થઈ ગયા. તેઓ એક ઉત્તમ પંડિત હતા. તેમની વિદ્વત્તા જોઈ જોઈ રાજાએ તેમને આશ્રય આપ્યો હતો. એટલે સંસારના જીવન નિર્વાહની ચિંતા નહોતી. એ સંપૂર્ણપણે ભગવાનમાં અનન્ય નિષ્ઠા ધરાવતા હતા. ઘરની કોઈ ચિંતા નહિ.

તેઓ પરણેલા હતા અને એક પુત્ર પણ હતો. પત્ની પ્રેમાળ અને પતિ પરાયણા હતી. સંસારના ઐહિક સુખો પ્રત્યે ઉદાસી અને પરમાત્મા પ્રાપ્તિની આકાંક્ષા અને વૃત્તિ હોવા છતાં પત્ની અને બાળકના ભરણપોષણની ચિંતાથી સંન્યાસ લેવા માટે તેમનું મન રોકતું હતું. આ સમયે તેઓ ગીતાના ૧ ઉમા અધ્યાયમાં દર્શાવ્યા મુજબ

સંસારના દુઃખ અને દોષોનું નિરીક્ષણ કરવાની ટેવ તેમણે પાડી હતી.

દૈવ યોગે તેમની પત્નીનું અકસ્માતે મૃત્યુ થયું. તેથી નાના બાળકની જવાબદારી તેમના માથે આવી. બાળ ઉછેરની કઠિન જવાબદારી વચ્ચે તેઓ ગીતા, ભાગવત અને વિષ્ણુપુરાણના અધ્યયનમાં નિમગ્ન રહેતા.

પરમાત્મા પ્રાપ્તિની અહર્નિશ આકાંક્ષાને લીધે, સંસાર અને ગૃહસ્થાશ્રમમાં મન ચોંટતું નહોતું. અને સાથે સાથે ઘર છોડીને ચાલ્યો જઈશ તો બાળકનું શું થશે ? રાજ્યાશ્રય છોડી દઈશ તો જીવન નિર્વાહ કેમ થશે ? આવા વિચારો પણ આવતા રહેતા હતા. અને તેથી સંસાર ત્યાગના વિચારોમાંથી પાછા હટતા હતા.

એકવખત નદી કિનારે ગીતાનો પાઠ કરતા નવમા અધ્યાયનો બાવીસમો શ્લોક વાંચતા તેઓ અટક્યા. તેમાં આ શ્લોક આવ્યો કે, ‘યોગક્ષેમં વ્રહ્મયમ્મ’ - મારા ભક્તોના યોગ અને ક્ષેમનું હું જાતે વહન કરું છું. આ શ્લોકનું તાત્પર્ય તેમને સમજાતું નહોતું. કદાચ આ શ્લોક ભક્તિ કરવાના ઉપદેશથી જ લખાયેલો હશે કે કેમ ? એવી શંકા તેમના મનમાં થઈ !

આમ, આ શંકાનું મનમાં કોઈ સમાધાન ન થતાં, ગીતાજીની પોથી બાંધી નદીએથી ઘેર આવ્યા.

વળી, પાછા એકદિવસ પોતાનો પુત્ર કોઈને સોંપી, તેના વિદ્યાભ્યાસની અને રક્ષણની કંઈ ગોઠવણ કરી વનમાં ચાલ્યા જવાનો વિચાર કરતા હતા અને ગીતાના ઉપરોક્ત શ્લોકનો વિચાર કરતા મકાનના ઓટલા ઉપર બેઠા હતા. તેવામાં એક કૌતુક તેમની નજરે પડ્યું. તેના નિરીક્ષણમાં તે મશગુલ થયા.

તેમનાથી થોડેક જ દૂર, છાપરા પરથી ગરોળીનું એક ઈંડું નીચે પડ્યું અને ફૂટી ગયું. તે ફૂટેલા ઈંડામાંથી થોડા પ્રવાહી પદાર્થમાં એક નાનું સરખું ગરોળીનું બચ્ચું હાલતું-ચાલતું જણાયું. શ્રીધર સ્વામી ત્યાંથી ઉઠીને તેની નજીક કુતુહલ પૂર્ણ મનથી તે તરતના જન્મેલા બચ્ચાની હિલચાલ નિહાળવા માંડ્યા. બચ્ચું પોતાનું મોઢું એકસરખું ઉઘાડ-બંધ કર્યા કરતું હતું. તે જોઈ શ્રીધર સ્વામીએ એવું અનુમાન કર્યું અને તેમને એવું લાગ્યું કે, “આ તરત વહેલા જન્મેલા બચ્ચાને ઈંડામાંથી બહાર નીકળવાની શક્તિ હજી આવી નથી, તો પછી એને ખાવાનું ક્યાંથી મળશે ? અને ખાવાનું નહિ મળે તો પછી થોડીવારમાં ભૂખે મરી જશે. જો હું અન્નના દાણા આપીશ તો તે કાચું ખાય પણ કેમ શકશે ? હવે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ તેની શી વ્યવસ્થા કરે છે તે તો હું જોઉં !!”

આવા વિચારો કરતા તે એકાગ્ર દૃષ્ટિથી એ તરત જન્મેલા જીવ તરફ જોતા બેઠા હતા. એટલામાં એક ચમત્કાર થયો. એક માખી ગણગણતી તે ઈંડાના પાતળા પ્રવાહી તરફ આવી અને તે રસ પીવા બેઠી, પણ રસમાં તેની પાંખો ચોંટી ગઈ એટલે તડફડવા છતાં તે ઊડી શકી નહિ. એટલે તે ગરોળીના બચ્ચાએ આપોઆપ ચાલી આવેલો કે ભગવાને મોકલેલો ભક્ષ્ય પદાર્થ (માખી) હડપ કર્યો, તેને પોષણ મળ્યું. તે ટકાર થયું અને સૂર્યકિરણોમાં વધારે હાલવા-ચાલવા લાગ્યું. અને ધીરે ધીરે ચાલતા-ચાલતાં થાંભલાની કોરમાં ભરાયું અને સાંજ પડતા છાપરાના ખૂણામાં લપાયું.

આ ઘટના જોઈ શ્રીધર સ્વામીના હૃદયમાં એકદમ પ્રકાશ થયો. નવીન પ્રેરણા અને અભિનવ શ્રદ્ધાથી એમનું અંતર ઉભરાઈ રહ્યું એમને થયું કે, પરમાત્માને

જીવાડવા હશે તો અન્ય શું કરી શકનાર છે ? આ ગરોળીના બચ્ચાની જરૂરત પૂરી પાડીને ભગવાને તેનું રક્ષણ કર્યું તો પછી મારા પુત્રનું શું થશે ? તેની સતત ચિંતા મારે રાખવી શું હડાપણ ભરેલી છે ? હું આટલો મોટો પંડિત કહેવાઉં છું, ભગવાનના જ્ઞાનસંબંધી આટલો મોટો ધર્મંડ રાખું છું. પરંતુ ખરેખર હું નારાયણને ઓળખતો જ નથી !! એવી સ્થિતિ શું મારી નથી ? પરમેશ્વરનો મહિમા હું ગાઉં છું, પણ તેના કર્તૃત્વની ઓળખાણ હૃદય કે મન સાથે નહિ કરતા મારા પોતાના કર્તૃત્વની કિંમત વધારે આંકું છું. એથી શું પરમેશ્વર પર મારો વિશ્વાસ નથી, એવી નથી જણાતું ?

મારા બાળકની સંભાળ રાખવાનો બોજો મારા માથા પર છે તેવું લાગ્યા કરે છે, પણ અનાથના નાથ, દીનબંધુ પરમાત્માને મારા કરતા શું વધુ ચિંતા નથી ? બાળક માટે

૬૬ ભગવાનનો દૈવ આશ્રય તે જેને હોય તેને મહાપ્રલય જેવું દુઃખ આવી પડે તોપણ તે દુઃખ થકી રક્ષાનો કરનારો ભગવાન વિના બીજાને ન જાણે અને જે જે પોતાને સુખ જોઈતું હોય તે પણ ભગવાન થકી જ ઈચ્છે પણ પ્રભુ વિના બીજાને સુખદાયક ન જાણે ને પ્રભુની જેમ મરજી હોય તે પ્રમાણે જ વર્તે એવો જે હોય તે પ્રભુનો શરણાગત જીવ કહેવાય. ૭૭

(ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ. વચ. વડ. : ૫)

જે પરમાત્મા માતાના સ્તનમાં દૂધની ગોઠવણ પ્રથમથી જ કરી રાખે છે, તે પરમાત્માના શરણે જો હું સર્વ ભાવે જાઉં તો તે મારા અનાથ બાળકનું સંરક્ષણ કરશે જ. મારે શા માટે નકામી કોઈ ચિંતા રાખવી. આવા ગરોળીના બચ્ચા જેવાનો જીવનનિર્વાહ રૂપ યોગક્ષેમ તે ભગવાન વહન કરે છે, તો ભક્તજનોનો યોગક્ષેમ તે ભક્તવત્સલ શા માટે વહન ન કરે? ધન્ય છે પ્રભુની લીલા!! મારા હૃદયની સર્વ ગાંઠો છૂટી ગઈ છે. મારા સર્વ સંશયો નષ્ટ થયા છે.

આમ, શ્રીધર સ્વામીના મનનું સમાધાન થઈ ગયું. શ્રીકૃષ્ણનું સ્મરણ કરી ગૃહત્યાગ કર્યો. અને પછી તેઓ કાશી ગયા. ત્યાં તેમણે ભાગવત, ગીતા વગેરે ગ્રંથો પર ટીકાઓ રચી. જે ભક્તસમાજમાં આજ પર્યંત ખૂબ સારી રીતે પ્રસિદ્ધ થયેલ છે.

તેમણે સંન્યાસ લીધા પછી તેમના આશ્રયદાતા રાજાએ તેમના પુત્રને રાજદરબારમાં લાવી, તેના પાલન અને શિક્ષણની યોગ્ય વ્યવસ્થા કરી હતી.

‘ભૂખે મારું ભોંય સૂવાડું તનની પાડું ખાલ; એમ કરતાં મને ન મૂકે તો તેને કરી દઈ ન્યાલ.’ આવી દેઢતાવાળા ભક્તોની રક્ષા ભગવાન પોતે કરે છે. વળી, ભગવાન શ્રીહરિ ‘ભક્તચિંતામણી’ ગ્રંથમાં કહે છે :

**‘સુખ દુઃખ આવે સર્વે ભેળું, તેમાં રાખજ્યો સ્થિર મતિ;
જાળવીશ મારા જનને, વળી કરીશ જતન અતિ.’**

(ભક્ત ચિંતામણી : ૭૬/૩૮)

ભગવાનના ભક્તોએ ઘણી વખત દૈહિક અને વ્યવહારિક પરિસ્થિતિથી કંટાળી જવાય ત્યારે ન રહેવાતું હોય તોપણ બીજા પાસે કાંઈ સુખ માગવું નહિ, પણ એક મહાપ્રભુ શ્રીહરિ પાસે જ માગવું. તેઓ આપે તોય ભલે અને ન આપે તોય ભલે. સારા માણસ પાસે માગ્યું હોય અને ન આપે તોય સારું અને દુષ્ટ પાસે માગ્યું હોય અને તેણે આપ્યું હોય તોય નકામું છે. કારણ કે તે આપણને અહેસાનમાં લઈ પછી દુઃખી કરે છે. કવિ **કાલિદાસ** કહે છે : ‘યાચ્છા મોઘા વરમધિગુણે નાથમે લબ્ધકામા’ - વ્યર્થે યાચ્યું ગુણિજન કને સારું, ના સાર્ય દુષ્ટે.

ઘણા ભક્તો ઘણી સેવાઓ કરતા હોય તોપણ દુઃખી હોય છે. કોઈ હરિભક્તના બાળક માનસિક રોગી હોય, ગાંડા હોય, પણ હરિભક્તો બીજે ક્યાંય તેને પગે લગાડવા લઈ જતા નથી. સર્વે દુઃખોને હસતું મોં રાખીને ભોગવી લે છે. પુત્ર-પ્રાપ્તિની તીવ્ર ઈચ્છા હોય અને ઘણી પ્રાર્થનાઓ કરવા છતાં ભગવાને પુત્ર ન આપ્યો તોય રાજી રહેવું પણ બીજા જંત્રમંત્રવાળા પાસે આશીર્વાદ લેવા ન જવું, અને સમજવું કે પુત્ર કદાચ દુરાચારી પાકવાનો હશે અથવા તેમાં બંધન થવાનું હશે એટલે ભગવાને

નહિ આપ્યો હોય.

આવી સમજણવાળા ભક્તો અનેક દુઃખોને અવગણીને હંમેશા આનંદમાં જ રહેતા હોય છે. આનું નામ જ **બિનશરતી શરણાગતિ** કહેવાય. મારું દુઃખ મટાડો તો જ હું કંઠી રાખું તે તો ભગવાન સાથે સોદાબાજી કહેવાય. આશરાવાળા અને આશરા વિનાના બંનેને દુઃખો તો આવે જ, પરંતુ આશરાવાળો હસી હસીને દુઃખો સહન કરે છે ને આશરા વિનાનો રોઈ રોઈને દુઃખો સહન કરે છે. બંનેમાં આતંકાવત છે.

દેઢ આશ્રયવાળા ભક્તજનો મહાપ્રભુ શ્રીહરિની મરજી પ્રમાણે જ વર્તે. **‘દાસના દુશ્મન હરિ કે’** દી હોય નહિ, જેમ કરશે તેમ સુખ જ થાશે...

**‘જે દુઃખે થાય સુખ જનને, તે દે છે દુઃખ દયા કરી;
જેહ સુખે દુઃખ ઉપજે, તે આપે નહિ કેદી હરિ.’**

(ધીરજાખ્યાન : ૧/૮)

એમ સમજી દુઃખ આવે તો પણ આનંદ ને સુખ આવે તોપણ આનંદ. ગંગાસતી પોતાના એક ગામઠી સાદી ભાષાના ભજનમાં કહે છે :

‘વિપત પડે તોયે વણસે નહીં ઈ તો,

હરિજનના પરમાણ રે;

હરખ ને શોકની આવે નહીં હેડકી ને,

જેણે શિશ તો કર્યા કુરબાન રે.

મેરુ રે ડગે પણ જેના મનડાં ડગે ને

પાનબાઈ મરને ભાંગી પડે ભરમાંડ રે.૦’

દુઃખ પણ સારા માટે જ હોય છે. આ સમજણ વગર અનન્ય આશરો ન થાય. દેહની રક્ષા એ રક્ષા નથી. દેહ તો પડવાનો જ છે. આશરો કરી જીવની રક્ષા માગવી. જીવ તો અજર અમર છે. તેની રક્ષા શું? તો જીવ ભગવાનના મારગેથી પડી ન જાય તે માગવું. પ્રહ્લાદે નરસિંહ સ્વરૂપ ભગવાનને કહ્યું : “તમે મારા દેહની રક્ષા કરી તેને હું રક્ષા માનતો નથી પણ મારા ઈન્દ્રિયો અંતઃકરણના ગણ થકી મારી રક્ષા કરજો. તેને જ હું સાચી રક્ષા માનીશ.”

આપત્તિથી માણસ જ્યારે ઘેરાય જાય છે ત્યારે આખી દુનિયા તેની દુશ્મન થઈ જાય છે. આપત્તિમાં જીવન ઘેરાય જાય ત્યારે આ દેહધારી માણસની પાસે હાથ લંબાવશો નહિ. જો તેની પાસે હાથ લંબાવશો તો મદદ તો નહિ કરે પણ કાંડા જ કાપી લેશે. મનુષ્ય પાસે હાથ લંબાવવા કરતા ઠાકોરજીની પાસે દીવો કરીને **પ્રાર્થના** કરજો : “હે નિરાધારના આધાર ! હે કૃપાનિધિ ! હવે થાકી ગયો છું, ક્યાં જાઉં? હવે આપના સિવાય મારો કોઈ વિકલ્પ નથી. હું આપને શરણે આવ્યો છું, મારું રક્ષણ કરો !

રક્ષણ કરો!”

આ જગતમાં બધાના ઉપરથી વિશ્વાસ છોડી દેજો, પણ જિંદગીમાં કદી ભગવાનનો ભરોસો ઉઠાવશો નહિ. ધ્રુવ, પ્રહ્લાદ, દેવો, અંબરીષ, વૃત્રાસુર, ગજેન્દ્ર, ગોપી, અર્જુન વગેરે પરોક્ષ ભક્તો તેમજ દાદાખાચર, પર્વતભાઈ, ગલુજી, સુરાખાચર વગેરે પ્રત્યક્ષ ભક્તો ભગવાનના ભરોસે પોતાના જીવન સમર્પિત કરીને રહ્યા છે અને ભગવાન જ તેઓને ઉપાયભૂત થયા છે. માટે અચળ ભરોસો ભગવાનનો જ છે. વહાણના સઢ ઉપર બેઠેલા કાગડાને જ્યાં જુવે ત્યાં ખારો સમંદર જ દેખાય. ઊડી ઊડીને પાછો સઢ ઉપર જ બેસે, તે જ તેનો આધાર-ભરોસો. માટે આપણે પણ ‘નાવકે કાગડી ગતિ ભચી મેરી, જહાં દેખું તહાં જલનિધિ ખારા... મેરે તો તુમહી એક આધારા...’ આવું રાખવું.

જગતમાં અનેક મનુષ્યો પોતપોતાના કલ્યાણ માટે અનેક પ્રકારના જુદા જુદા સાધનો કરતા હોય છે, પરંતુ આત્યંતિક કલ્યાણની સાધનામાં ભગવાનના સ્વરૂપનો નિશ્ચય - નિષ્ઠા અતિ મહત્ત્વની છે. શ્રીજીમહારાજે પોતાના ઉપદેશોમાં આત્યંતિક કલ્યાણ માટે અનેક પ્રકારના સાધનોમાંથી શું ઉપયોગી છે, શું આવશ્યક છે અને શું અનિવાર્ય છે તે સ્પષ્ટપણે સમજાવ્યું છે. ભગવાન શ્રીહરિએ વચનામૃતમાં સાધનાનો અદ્ભુત સમન્વય સમજાવ્યો છે. જે સાધનોની જ્યાં, જેટલી ઉપયોગિતા કે આવશ્યકતા હોય તે જરૂર સમજાવી છે, પરંતુ તેમ છતાં આત્યંતિક કલ્યાણ માટે તો ભગવાનના સ્વરૂપના નિશ્ચયનો જ નિર્દેશ કર્યો છે.

શાકભાજીમાં કોથમીર ઉપયોગી છે. તેનાથી કંઈક તો શરીરને લાભ થાય છે અને શાક સ્વાદિષ્ટ લાગે છે, પરંતુ તે ન હોય તોપણ ચાલે. કોથમીર કરતા મીઠું વધારે આવશ્યક છે. મીઠા વગરનું શાક મોળું કે ફીકું લાગે અને ભાવે પણ નહિ, તેમ છતાં મીઠા વગરનું શાક બની તો શકે; પરંતુ શાકભાજી વગર શાક બને જ નહિ. માટે શાક બનાવવા માટે શાકભાજી અનિવાર્ય છે. તેવી જ રીતે સાધનામાં શું ઉપયોગી છે, શું આવશ્યક છે અને શું અનિવાર્ય છે તે જાણવું અત્યંત જરૂરી છે.

ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૩૩મા વચનામૃતમાં કહે છે :- “એક જ સાધને કરીને ભગવાન રાજી થાય તે કહીએ તે સાંભળો જે, ભગવાનનો જે દંઢ આશરો એ એક સર્વ સાધનમાં મોટું સાધન છે તેણે કરીને ભગવાન રાજી થાય છે. અને એ આશરો અતિ દંઢ જોઈએ જેને વિષે કોઈ પોલ રહે નહીં. તે આશરામાં ત્રણ ભેદ છે. એક મૂઢપણે કરીને ભગવાનનો આશ્રય થાય છે. તે અતિ મૂઢ હોય તેને બ્રહ્મા જેવો

હોય તે આશ્રયમાં ડોલાવે તોય ડોલે નહીં. અને બીજો એ પ્રકાર છે જે, ભગવાનમાં જે પ્રીતિ તેણે કરીને ભગવાનનો દંઢ આશરો થાય છે... ત્રીજો પ્રકાર જેને બુદ્ધિ વિશાળ હોય... (તેને સમજણે કરીને દંઢ આશરો થાય છે.)”

શ્રીજીમહારાજે અધ્યાત્મ-સાધનામાં તપ, ત્યાગ, ધર્માદિક સાધનોની આવશ્યકતા સમજાવી છે, પરંતુ સાથે સાથે તેની મર્યાદા પણ સમજાવી છે. ભગવાનના સ્વરૂપનો નિશ્ચય સમજ્યા વગર કે આશરાનું દંઢીકરણ કર્યા વગર ફક્ત તપ, ત્યાગ વગેરે સાધનો જીવાત્માનું આત્યંતિક કલ્યાણ કરવા માટે અસમર્થ છે.

સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામી કહે છે :

‘જેમ સો સો શૂન્ય સારા કરે, પણ એક અંક ન કરે જો આગળે; તે સરવાળો શાનો મેલશે, જે કરે છે કાળપ કાગળે. તેમ એક પ્રભુને પરહરે, બીજી કરે ચતુરાઈ કોટ; તે તો માથાફર ચાલે મારગે, જેમ જેમ ચાલે તેમ ખોટ.’

(નિષ્કુળાનંદ કાવ્ય : સારસિદ્ધિ: ક.૧/૮)

તેમ ગમે તેટલી સાધના હોય, સિદ્ધિઓ હોય, તપ હોય પણ જો ભગવાનના ચરણોનો આશ્રય ન હોય તો મેળવણ વગરનું મળેલું દહીં છે. તે જોવામાં દહીં લાગે છે બાકી તો તે ઝેર છે.

ભગવાનના આશરાની અને નિશ્ચયની મહત્તા વર્ણવતા ભગવાન શ્રીહરિ વચનામૃતમાં કહે છે :

❖ “અંતકાળે તો ભગવાનનો દંઢ આશરો હોય તે જ કામમાં આવે છે પણ અંત સમે આત્મનિષ્ઠા કાંઈ કામમાં આવતી નથી, તે સારું ભગવાનની ઉપાસનાને દંઢ કરીને રાખવી.”

(ગ. પ્ર. ૬૧)

❖ “હમણે સત્સંગમાં રહેતો હશે અને શાસ્ત્રના વચનમાં પણ રહેતો હશે અને તેને જો ભગવત્સ્વરૂપની નિષ્ઠા પાકી નહિ હોય, તો તે જ્યારે દેહ મૂકશે ત્યારે કાં તો બ્રહ્માના લોકમાં જશે કાં તો કોઈક બીજા દેવતાના લોકમાં જશે, પણ તે પુરુષોત્તમ ભગવાનના ધામને વિષે નહિ જાય.” (ગ.મ. ૮)

❖ “ભગવાનના સ્વરૂપની દંઢતા વિના તો ગમે તેટલા ઉપવાસ કરો પણ કોઈ રીતે ખામી ભાંગશે નહિ.” (ગ. મ. ૧૩)

❖ “જેને ભગવાનના સ્વરૂપનો તો એવો નિશ્ચય નથી ને તે સુધો ત્યાગી રહેતો હોય ને કામ, ક્રોધ, લોભાદિકને ટાળ્યામાં સાવધાન વર્તતો હોય, તોપણ એના ટાળ્યા કામાદિક નહિ ટળે અને તે અંતે ખરાબ થઈને નરકમાં જ જશે.” (ગ.મ. ૧૪)

સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પોતાની વાતોમાં કહે છે:

❖ “...ભગવાનના સ્વરૂપની નિષ્ઠા થઈ તેને સાધન સર્વ થઈ રહ્યાં; બાકી કાંઈ કરવું રહ્યું નથી...” (સ્વામીની વાતો : ૧/૧૨૪)

❖ “...નિશ્ચય રહે એ જ એકાંતિકપણું છે; ને એ જ રહેવાનું. તે જેમ ચિંતામણિ રહી ને બીજું ધન સર્વ ગયું પણ કાંઈ ગયું નથી; ને ચિંતામણિ ગઈ ને બીજું સર્વ ધન રહ્યું પણ કાંઈ રહ્યું નથી. તેમજ નિશ્ચય રહ્યો તો સર્વ રહ્યું, ને અંતે એ જ રહેવાનું છે...” (સ્વામીની વાતો : ૧/૨૦૪)

❖ “...અને સ્વરૂપનિષ્ઠા છે ને મહિમા છે એ તો વરને ઠેકાણે છે ને બીજાં સાધન તો જાનને ઠેકાણે છે...”

(સ્વામીની વાતો : ૧/૨૮૮)

❖ “...નિશ્ચય છે. એ જ આત્યંતિક કલ્યાણ છે; ને નિશ્ચય છે એ જ સિદ્ધ દશા છે...” (સ્વામીની વાતો : ૧/૩૦૮)

❖ “...ભગવાનના સ્વરૂપની નિષ્ઠા થઈ તેને સાધન સર્વ થઈ રહ્યાં. બાકી કાંઈ કરવું રહ્યું નથી....”

(સ્વામીની વાતો : ૧/૧૨૪)

ભગવાન શ્રી કૃષ્ણચંદ્રજી ભગવત્ ગીતાના સાતમા અધ્યાયના ચૌદમા શ્લોકમાં કહે છે : ‘દૈવી હૈષા ગુણમયી મમ માયા દુરત્યવા । મમેવ યે પ્રપદ્યન્તે માવામેતાં તરન્તિ તે ।’ - મારી આ ત્રિગુણાત્મક માયા તરવી મુશ્કેલ છે. પરંતુ જે મનુષ્યો મારે જ શરણે આવે છે, તેઓ આ માયાને તરી જાય છે.

તમે કોઈ શેઠને એમના બંગલે મળવા જાઓ. એમણે પાળેલો કૂતરો ભસવા લાગે, તમે ગભરાઈ જાઓ છો, અન્ય કોઈ ઉપાય ન સૂઝતા તમે શેઠને બૂમ મારો છો. શેઠ ગલેરીમાં આવીને કૂતરાને કહે છે : “ટોમી ! અહિં આવી જા, આ તો આપણો માણસ છે. એને પજવાય નહિ.” એ જ રીતે ભક્તને માયા પજવે છે તો ભક્તો પરમાત્માના શરણે જાય છે. પ્રભુ કહે છે : “હે માયા ! આ તો મારો ભક્ત છે, એને હેરાન કરાય નહિ.” તેથી જ તો પ્રભુના પનોતા પુત્રરૂપ-લાડીલા ભક્તોને કોઈ પનોતી પજવતી નથી.

ભગવાન શ્રીહરિજીએ પણ પ્ર. ના ૬૧ મા વચનામૃતમાં કહ્યું છે કે - “અંતકાળે ભગવાનનો દંઢ આશરો હોય તેજ કામમાં આવે છે.” અને લોયાના ૧૦મા વ.માં પણ શ્રીહરિજી બોલ્યા છે જે, “અતિશય દંઢ ભગવાનનો આશ્રય હોય તેને તો અંતઃકરણરૂપ માયા છે તે દુઃખ દેતી નથી, અને જેને એવા આશ્રયમાં ફેર હોય તેને દુઃખ દે છે.” માટે માહાત્મ્ય સહિત અતિ દંઢ આશરો કરવો એજ કહેવાનું છે.

‘સખા સાચો ઈશ, સાચી એની સગાઈ ભાઈ !

જીવતા કે મરતા ન મૂકશે તને એ ભાઈ !

એના બની ભવજળ તરી જવું રે,

બીજું આ જગમાંથી શું લઈ જવું રે ?’

ભગવાનના શ્રીચરણોમાં જીવન સમર્પિત કરનારને જે શાંતિ અને સમાધાન સાંપડે છે તે અનુપમેય છે. જૂદી જગજંજાળમાં અટવાઈ ગયેલા માણસો વિશ્વને પોતાનું કરવાના નાદમાં વિશ્વંભરને જ બોઈ બેસે છે.

માણસને એમ થાય કે હું નોકરી કરું તો ઉપરી સાહેબના હાથ નીચે કામ કરવું પડે ! માટે હું વેપાર કરું. પણ વેપારમાંય ક્યાં સ્વતંત્રતા છે ? ગ્રાહકોનો આધાર તો જોઈશે જ ને ! ફેક્ટરી કરે અને તેમાં મજૂરોની હડતાલ પડે તો ? કાપડની મીલ કરે અને જો વરસાદ ન પડ્યો અને રૂ (કપાસ) આવે જ નહિ તો મીલ કેવી રીતે ચાલે ? માટે સર્વતંત્ર સ્વતંત્ર તો એક ભગવાન શ્રીહરિ જ છે. એને આશરે બધા છે પણ એને કોઈનો આશરો કે આધાર નથી. બધી વસ્તુઓ અને બ્રહ્માંડો પણ એકબીજાને આધારે છે અને આ બધાનો આધાર પરમાત્મા છે, એમ આઈન્સ્ટાઈન પણ માને છે. માટે સર્વાધારનો આશરો કરવો તે લાચારી નથી પણ ગૌરવ છે.

ઘૂતસભામાં પાંડવો દ્રૌપદી સહિત પોતાની જાતનેય હારી ગયા. દ્રૌપદીને સભામાં લાવી નિર્વસ્ત્ર કરવા દુર્યોધને દુઃશાસનને આજ્ઞા કરી. દ્રૌપદીએ સહાય માટે ભીષ્મ, ધૃતરાષ્ટ્ર, દ્રોણાચાર્ય વગેરે વડીલો સામું જોયું પણ તે નીચું જોઈ ગયા. પોતાના પાંચ પ્રતાપી પતિઓ પણ તેને બચાવવા નિઃસહાય હતા. દુઃશાસન ઉતાવળો થઈ સાડી ખેંચવા ગયો. દ્રૌપદીએ લાજ બચાવવા વલખાં મારવા માંડ્યાં. છેવટે દાંતમાં સાડીનો છેડો ભરાવ્યો.

દુઃશાસને તે પણ ખેંચ્યો કે તરત તેણીના મોઢામાંથી ‘હે કૃષ્ણ, હે કૃષ્ણ’ એમ સહાય માટે ચીસ નીકળી ગઈ અને એજ સમયે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને સાડીઓનો વરસાદ વરસાવ્યો. દશ હજાર હાથીના બળવાળો દુઃશાસન ૯૯૯ સાડીઓ ખેંચતા ખેંચતા થાકી ગયો. દ્રૌપદીએ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનને જરા આકોશથી કહ્યું : “પાંડવવધૂની લાજ લેવાતી હતી છતાં તમે આટલું બધું મોડું કેમ કર્યું ?” ત્યારે શ્રીકૃષ્ણચંદ્રજીએ કહ્યું : “મોડું તો તે કર્યું. હું તો ક્યારનોય સાડીઓ લઈને ઊભો જ હતો. તે વડીલો, પતિઓ, તારા પોતાના પુરુષાર્થનું બળ એમ બધા આશરા લીધા છેવટે લાચારીથી મને સંભાર્યાં. ત્યારે હું તો તત્કાળ જ આવ્યો છું.”

પંકચર થાય ત્યારે જ સ્પેરવ્ડીલને સંભારીએ એમ લાચારીથી ભગવાનને સંભારીએ, ત્યારે ભગવાન મદદ તો કરે પણ એ સાચો આશરો ન કહેવાય.

યુગોથી માણસ માત્રની ઝંખના સુખ મેળવવાની છે. માણસ જે કાંઈ પ્રવૃત્તિ કરે છે, દોડધામ કરે છે તે સુખ કે આનંદ મેળવવા માટે જ કરે છે ! સાંસારિક ભોગો ભોગવવા કે વૈભવો મેળવવા માટે જ માણસ તેની ઝંખના નથી કરતો. માત્ર પૈસા કે સત્તા મેળવવાના હેતુથી માણસ તેની પાછળ નથી દોડતો; પરંતુ ભોગો, વૈભવ, પૈસા કે સત્તામાંથી સુખ-આનંદ મળશે એવી આશાથી આ બધું મેળવવા પરસેવો પાડે છે. માણસ અજ્ઞાન જન્ય અલ્પબુદ્ધિથી કલ્પના કરે છે કે, આ બધી ભૌતિક સામગ્રી પ્રચુર માત્રામાં એકઠી કરવાથી સાચું સુખ મળશે. માણસને જોઈએ અખંડ સુખ, શાશ્વત આનંદ પણ તેને મેળવવાના સાધન છે નાશવંત અને પરિવર્તનશીલ.....!!

સાચું સુખ પૈસામાં, સત્તામાં, વૈભવમાં કે ઈન્દ્રિયજન્ય ભોગોમાં નથી ! આપણે બુદ્ધિયુક્ત સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિએ જોઈએ તો સમજાશે કે, મોટા ધનવાનો, મહાન સત્તાધારીઓ, અનેક વૈભવોમાં આળોટતા માણસો, અનેક ઈન્દ્રિયજન્ય વિષયભોગો ભોગવતા લોકો ખરેખર સુખી નથી. આ બધાની વચ્ચે પણ આવા લોકો હૃદયને કોરી ખાતો ભયંકર અભાવ, અસુખ, અજંપો અને અનિદ્રાનો અનુભવ કરે છે. એ અશાંતિમાંથી બચવા નશાકારક વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરી થોડીવાર તેને ભૂલવા મથામણ કરે છે પણ નશો ઉતરતા ફરી એ અશાંતિની આગ ભડકી ઊઠે છે.....!!

કોઈ કહેવાતા જ્યોતિષો, બની બેઠેલા બાબાઓના આશીર્વાદથી સુખ મળશે એમ માની તેઓની જાળમાં ફસાય છે, તેમની સેવાના નામે તન-મન-ધનનો વ્યર્થ વ્યય કરે છે પણ માનસિક વેદના સિવાય કાંઈ મળતું નથી.

કેટલાક લોકો સ્વર્ગ કે એવા દેવતાઓના ધામોના સુખ મેળવવા યજ્ઞ, યાત્રા, કથા-પારાયણો, બ્રહ્મભોજન એવા અનેક પ્રકારના સત્કર્મો કરે છે. આવા ધામોનું અસ્તિત્વ કેટલા કાળ સુધી છે તે લગભગ કોઈ જાણતું નથી. પરંતુ એક વાત તો નિર્વિવાદ છે કે, તે બધા જ દેવતાઓના ધામો કાયમી નથી. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ ભગવદ્ ગીતામાં કહે છે : ‘ક્ષીણે પુણ્યે મર્ત્યલોકં વિશંતિ ।’ - અર્થાત્ સ્વર્ગાદિમાં રહીને ત્યાંના વૈભવો ભોગવતો જીવાત્મા પોતાના પુણ્યનો નાશ થતા મૃત્યુલોકમાં પાછો આવે છે.

માણસ ઈન્દ્રિયોથી ભોગવાતા સંસારના નાશવંત સુખોમાં શાશ્વત સુખની અપેક્ષા રાખે છે, જગતમાંથી આનંદ મેળવવા પ્રયત્ન કરે છે ત્યાં સુધી સાચું સુખ મળવાનું નથી. મૃગજાળથી કદી તૃષ્ણા છીપતી નથી. એ જેમ મૃગજાળ એટલે આભાસી જળ દેખાય છે, છતાં નથી તેમ બહારના પદાર્થોથી મળતું સુખ એ આભાસી સુખ છે. અજ્ઞાનથી તેમાં સુખ દેખાય છે પણ તેમાં ક્યારેય શાશ્વત સુખની અનુભૂતિ થતી નથી. માટે સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે : ‘સુરપુર નરપુર, નાગપુર; એ તીનમેં સુખ નાહી; કાં સુખ હરિકે ચરનમેં, કાં સંતનકે માંહી.’ - અર્થાત્ સાચું શાશ્વત સુખ તો ભગવાનની શરણાગતિ સ્વીકારીને તેમના ચરણોમાં પડ્યા રહેવામાં જ છે.

આપણું ધ્યેય તો અહિંયા જ આ દેહ છતાં, વિદેહ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી અનુપમ પરમાનંદનો અનુભવ કરવાનું છે. જે ચોક્કસ શક્ય છે ! આપણા અનેક સંતોએ એ વિદેહ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી પરમાત્માના દિવ્ય સુખનો અનુભવ કર્યો છે.

❖ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં જેમને ‘સત્સંગની મા’નું બિરુદ

૬૬ ધર્મદેવ ભગવાનને પ્રાર્થના કરે છે :

ધર્મની રક્ષા કરવા માટે આપ વારંવાર પધારનાર મહારાજા છો. પોતાના ભક્તોના દુઃખોને ટાળનારા છો. આપના સિવાય બીજો કોઈ અમને સહાય કરનાર નથી. હે કરુણાસાગર ! કરુણા કરો. અમને અસુરોના દુઃખથી બચાવી લો. પોતાના ભક્તોના દુઃખોને ભાંગનારા, ભક્તોનું પાલન કરવામાં હર્ષદેલા થનારા એવા હે પ્રભો, આપનો જય થાયો. અનાથોનાથ, દીનજનોના બંધુ, અશરણના શરણ, શરણાગત માટે સુખની ખાણ જેવા, એવા આપ કૃપાનિધિ છો. ભક્તોને જ્યારે અપાર દુઃખ આવે છે ત્યારે આપ પ્રકટ થાયો છો. શરણાગત વત્સલ, આપ અનંત ગુણોના ભંડાર છો. આપ ભક્તોની પીડાને મટાડો છો તો હવે અમારી સાર-સંભાળ લો. આપ ભક્તોના ભયને ટાળવાની ટેકવાળા છો, દયાળુ છો અને કષ્ટહારી હરિ છો. આપનો સ્વભાવ હંમેશા એક સરખો જ છે તેને ક્યારેય તણ દેતા નથી. જ્યારે ભક્તજન આર્તનાદ કરે છે ત્યારે આપ દોડીને તુરંત ત્યાં પધારો છો. આપ દુઃખી ભક્તની પાસે જ રહો છો.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧/૩૩)

ચિંતન

જુલાઈ
૨૦૧૩ ૧૫

આપવામાં આવે છે તે સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીએ ભગવાન શ્રીહરિની આવી જ અનન્ય શરણાગતિ સ્વીકારી હતી. તેઓ પોતાની આવી અનન્ય શરણાગતિનો એકરાર કરતા શ્રીજીમહારાજ પાસે કહે છે : ‘નાવકે કાગડી ગતિ ભચી મેરી, જહાં દેખું તહાં જલનિધિ ખારા.... મેરે તો એક તુમહી એક આધારા.

મુક્તાનંદ સ્વામીએ ભગવાન શ્રીહરિ પ્રત્યેની અનન્ય નિષ્ઠા, લાગણી અને પ્રેમના કુંડમાં ગરકાવ થઈને લખેલા આ અદ્ભુત શબ્દોને સમજવા જેવા છે. સ્વામી કહે છે : સમુદ્ર કિનારેથી કોઈ દરિયાખેડુ પોતાની નાવના લંગર છોડીને, સઢ ચઢાવીને ઉછાળા મારતા સમુદ્રના મોજાની આબડ-ખુબડ સપાટી ઉપર વહેતી મૂકે છે. ઘણા સમય સુધી ચાલ્યા પછી બરાબર મધદરિયે નાવ પહોંચ્યું ત્યારે એ જ સમયે પવનની થોડી દિશા બદલાણી એટલે પેલા નાવિકે નાવના સઢને વ્યસ્થિત કરતા જ્યાં સઢની છેક ઉપરના છેડા સુધી દૃષ્ટિ કરી ત્યાં ઉપર એક કાગડાને બેઠેલો જોયો. આ કાગડો કિનારાથી જ સઢ પર બેઠો હતો. નાવિકે તેને હાકલો કરીને અને હાથ વડે મારવાની સંજ્ઞા કરીને ઉડાડ્યો. કાગડો ઊડ્યો તો ખરો પણ નાવની આજુ-બાજુમાં જ આકાશમાં ચક્કર મારીને પાછો નાવની સઢ ઉપર બેઠો. ફરી વખત નાવિકે તેને ઉડાડ્યો, ફરી પાછો કાગડો ચક્કર લગાવીને સઢ ઉપર જ બીજી જગ્યાએ બેઠો. આ રીતે ઘણીવાર સુધી નાવિકે તેને ઊડાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો. પરંતુ કાગડો ઘડીક સઢના ઉપરના છેડે, ઘડીક વચ્ચે, ઘડીક નાવના બીજા કોઈ ખુણામાં એમ વારંવાર સમુદ્રની સપાટી ઉપરથી ઉડાન ભરીને પાછો નાવમાં જ આવીને બેસે પણ નાવથી દૂર ન થાય.

ઘણીવાર સુધી આ રીતે બન્યું એટલે નાવિકે ગુસ્સે થઈને કાગડાને કહ્યું : “અલ્યા, કાગડા ! તને શરમ છે કે નહિ ? હું ક્યારનોય તને ઉડાડું છું તેમ છતાં તું મારી નાવને છોડીને કેમ જતો નથી ?” ત્યારે કાગડાને વાચા ફૂટી અને તે બોલ્યો : “હે નાવિક ! તે મને જ્યારે પહેલી વખત ધુત્કાર્યો ત્યારે જ મેં તારી નાવમાંથી ઊડી જવા માટે જ ઉડાન ભરી હતી. પરંતુ મારી બધી તાકાત લગાવી હું જ્યાં આકાશમાં ઊંચે ઉડ્યો અને મેં મારી નજર ચારેબાજુ ફેરવીને જોયું ત્યારે મને સમજાયું કે નાવ તો મધદરિયે પહોંચી ગયું છે. મેં દૂર-દૂર સુધી દૃષ્ટિ કરી તો ચારેબાજુ મને સમુદ્રનું અગાધ જળ જ દેખાયું પણ એકય બાજુ મને કિનારાની ક્યાંય ભાળ ન મળી. માટે ફરી ફરીને હું તારી આ નાવમાં આવીને બેસું છું. હે નાવિક ! જો હું આ નાવ છોડી દઈશ તો મારી પાંખોમાં એટલી તાકાત નથી કે આટલા વિશાળ સમુદ્રને હું પાર કરી શકું. મારા માટે તો ખારા પાણીમાં ડૂબીને

મરવાથી બચવા માટે તારી નાવ એક જ સહારો છે. બીજે ક્યાંય પણ મારા અસ્તિત્વને જાળવી રાખે એવી પૃથ્વી મને નથી દેખાતી. માટે હવે તો મને માર કે રક્ષણ કર એ હવે તારી ઈચ્છા. હું તો તારો શરણાગત છું...!!!”

મુક્તાનંદ સ્વામી મહાપ્રભુ શ્રીહરિના શ્રીચરણોમાં આવી જ કંઈક કરગરીને પ્રાર્થના કરે છે કે, “હે દયાનિધિ ! ચારેબાજુ માયાનો અપાર જળનિધિ છે. મારામાં એટલું બાહુબળ નથી કે, હું તે માયાને તરીને જન્મમરણના ફંદમાંથી છુટીને તારા શાશ્વત સુખ સુધી પહોંચી શકું. મારી તો નાવ પણ તું જ છે. માટે હું તારા શરણે આવ્યો છું. મન-કર્મ-વચને હું તારો છું...!!!”

મુક્તાનંદ સ્વામીની આવી અનન્ય શરણાગતિથી મહાપ્રભુ શ્રીહરિ ખૂબ રાજી હતા. માટે જ કૃપાસિંધુ ભગવાન શ્રીહરિએ તેમને છતે દેહે જ વિદેહ મુક્ત કરી દીધા હતા. આવી મુક્તિનો કેફ એમના જીવનમાં અવાર-નવાર દેખાતો અને ઘણીવાર એ કેફ શબ્દદેહ ધારીને કીર્તન રૂપે પણ સરી પડતો : ‘જ્યાં જુઓ ત્યાં રામજી બીજું ન ભાસે રે...’

આવી અદ્ભુત બ્રાહ્મી સ્થિતિ મુક્તાનંદ સ્વામીએ ભગવાનની અનન્ય શરણાગતિથી જ પ્રાપ્ત કરી હતી. અને ભગવાન શ્રીહરિએ પણ સ્વામીની જગતની માયાથી રક્ષા કરીને માયાના તમામ આવરણોથી પર છેક અક્ષરધામમાં દિવ્ય સિંહાસન પર બિરાજમાન પોતાની સલૂણી મૂર્તિમાં તેમની વૃત્તિ સ્થિર કરી દીધી હતી.....!!!

પોતાના અનન્ય શરણાગતની સામે પોતાના વ્હાલના હાથ પ્રસરાવીને ભગવાન કહે છે : ‘મા શુચઃ’ અર્થાત્ તું કોઈપણ પ્રકારની ચિંતા ન કર. મારો શરણાગત થઈને તું તારી ચિંતા કરે છે એ તો મારો અપરાધ છે, તારું અભિમાન છે અને શરણાગતિમાં કલંક છે. મારા શરણે આવીને પણ પોતાની-ખુદની ચિંતા કરવી એ ખરેખર તો પોતાના બળનું અભિમાન છે. કારણ કે, દોષોને ટાળવાની સામર્થ્ય હજુ મારામાં છે એવું તને લાગે છે માટે તું દોષોની ચિંતા કરે છે.

હા, જો તને તારામાં દોષો દેખાય તો તું ચિંતા કરવાનું છોડીને મારા પ્રત્યે વિશ્વાસથી મારા સમક્ષ તેને રજૂ કરજે, પ્રેમના બે આંસુ પાડજે તને તે દોષમાંથી હું મુક્ત કરી દઈશ. જેમ કોઈ નાના બાળકની સામે કૂતરું ભસે તો એ રડે છે, પણ ચિંતા નથી કરતો. એ તરત જ પોતાની માને કે પિતાને બૂમ મારે છે તેમ તું દોષની ચિંતા ન કર. ફક્ત મને યાદ કર, હું તારી રક્ષામાં જ છું...!!! માટે શરણાગત થયા પછી ભક્તે આલોક-પરલોક, સદ્ગતિ-દુર્ગતિ વગેરે કોઈપણ પ્રકારની ચિંતા કરવી વ્યર્થ છે.

આ વિષયમાં કોઈ ભક્તે કહ્યું છે :

‘દિવિ વા ભુવિ વા મમાસ્તુ વાસો નરકે વા નરકાન્તક ! પ્રકામ્ ।
અવધીરિત-શારદારવિન્દો ચરણૌ તે મરણેડપિ ચિન્ત્યામિ ।।’ પ્રકામ્ ।
અવધીરિત-શારદારવિન્દો ચરણૌ તે મરણેડપિ ચિન્ત્યામિ ।।’

હે નરકાસુરનો અંત કરવાવાળા પ્રભુ ! તમે મને ચાહો તો સ્વર્ગમાં રાખો, ચાહો તો ભૂમંડળ પર રાખો અને ચાહો તો નરકમાં રાખો. તમારે જ્યાં રાખવો હોય ત્યાં રાખો. તમારે મને સુખ-દુઃખ જે કરવું હોય તે કરો. આ વિષયમાં મારે કંઈ પણ કહેવું નથી. મારી તો એક જ માંગ છે કે, શરદઋતુના કમળની શોભાને પણ તિરસ્કૃત કરતા તમારા અતિ સુંદર ચરણોનું જ મૃત્યુ જેવી ભયંકર અવસ્થામાં પણ ચિંતન કરતો રહું. તમારા આ રમણીય ચરણોને હું ભૂલું નહિ.

❖ એક બકરી ભરવાડની જોકમાં ઘણી બકરીઓ સાથે રહેતી હતી અને દરરોજ જંગલમાં ચરવા જતી હતી. એક દિવસ તેનો પગ ખાડામાં પડ્યો, તેથી તે લૂલી થઈ ગઈ અને ચાલી શકાયું નહિ. સાંજનો સમય હતો એટલે બકરીઓ ઉતાવળી ચાલીને જોકમાં (તેના સ્થાનમાં) આવતી રહી અને ભરવાડોને પણ આ બકરીનો ખ્યાલ ન રહ્યો, તેથી પેલી બકરી તો એકલી જંગલમાં રહી ગઈ. બકરીએ વિચાર કર્યો : “હમણાં હિંસક પ્રાણીઓ આવશે અને મારી નાખશે. માટે મારે બચવા માટે કંઈક ઉપાય કરવો જોઈએ.” એમ વિચાર કરતી હતી ત્યાં તેની બાજુમાં જ સિંહના પગલાં જોયા તેથી તે ત્યાંજ બેસી ગઈ. ત્યાં તો નારનું ટોળું ત્યાંથી નીકળ્યું. તેમને આ રીતે નિર્ભય અવસ્થામાં બકરીને બેઠેલી જોઈને નવાઈ લાગી, તેથી તેઓ પૂછવા લાગ્યા : “એલી બકરી ! અમોને દૂરથી જ દેખીને તું ભાગે છે અને આજે કેમ ડરતી નથી ?” ત્યારે બકરીએ જવાબ આપ્યો : “જુઓ તો ખરા, હું કોના આશરે બેઠી છું ?” એમ કહીને સિંહના પગલાં બતાવ્યા, એટલે સલામ કરીને નાર જતા રહ્યા. ત્યાર પછી અનેક પશુઓ ત્યાં આવ્યાં અને તે સર્વેને સિંહના પગલાં બતાવીને કહી દીધું. પછી છેલ્લે સિંહ નીકળ્યો. તે બકરીને નિર્ભય બેઠેલી જોઈને આશ્ચર્ય પામ્યો. તેથી ત્યાં આવીને બકરીને તેનું કારણ પૂછ્યું. ત્યારે બકરીએ તમામ હકીકત કહી સંભળાવી. તેથી સિંહ રાજી થયો અને હાથીને બોલાવી, બકરીને તેના ઉપર બેસાડી જોકમાં મૂકી આવવાનું કહ્યું. પછી હાથી બકરીને જોકમાં મૂકી ગયો !

સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પોતાની વાતોમાં કહે છે :

અને ભગવાનનો આશરો થયો છે, એવી તો કોઈ વાત નથી. તેને તો સર્વે વાત થઈ રહી છે, કાંઈ કરવું બાકી રહ્યું નથી ને ભગવાન તો અધમ ઉદ્ધારણ, પતિતપાવન ને

શરણાગતવત્સલ છે, ને :- ‘જાકો જગમેં કોઈ નહિ તાકે તુમ હો મહારાજ’

જેનું કોઈ નહિ તેના ભગવાન છે. તે ભગવાન તો ગરીબના નવાજ કહાવે છે ને : ‘પ્રગટને ભજુ ભજુ પાર પામ્યાં ઘણાં, ગીઘ ગુનકા કપિવુંદ કોટિ; પ્રજતણી નાર વ્યભિચાર ભાવે તરી, પ્રગટ ઉપાસના સૌથી મોટી.’

માટે પ્રગટના જેવી તો કોઈ વાત નથી. ને પ્રગટ સૂર્ય વતે અજવાળું થાય છે, માટે પ્રગટનો આશરો થયો છે તે બળ રાખવું.

(સ્વામીની વાતો, પ્રકરણ : ૧, વાત : ૧૪૦)

વડતાલ પ્રકરણના પમા વચનામૃતમાં નિત્યાનંદ સ્વામીએ પ્રશ્ન પૂછ્યો છે : “હે મહારાજ ! ભગવાનને આશરે (શરણે) જવું તે આશરાનું શું રૂપ છે ?” પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે, “ભગવાને ગીતામાં કહ્યું છે જે,

‘સર્વધર્માન્ પરિત્યજ્ય મામેકં શરણં વ્રજ ।

અહં ત્વા સર્વપાપેભ્યો મોક્ષયિષ્યામિ મા શુચઃ ।।’

હે અર્જુન ! તું તારા મનના માનેલા સર્વ ધર્મ મૂકી એક મારા જ શરણે આવી જા. હું તને સર્વ પાપ થકી મુકાવીશ અને મોક્ષ પમાડીશ. તું શોક મા કર. અને એવો જે ભગવાનનો દંઢ આશ્રય તે જેને હોય તેને મહાપ્રલય જેવું દુઃખ આવી પડે તો પણ તે દુઃખ થકી રક્ષાનો કરનારો ભગવાન વિના બીજાને ન જાણે અને જેજે પોતાને સુખ જોઈતું હોય તે પણ ભગવાન થકીજ ઈચ્છે પણ પ્રભુ વિના બીજાને સુખદાયક ન જાણે, ને પ્રભુની જેમ મરજી હોય તે પ્રમાણે જ વર્તે, એવો જે હોય તે પ્રભુનો શરણાગત જીવ કહેવાય. હે ભક્તો ! શ્રીહરિએ શરણાગતના લક્ષણોમાં પ્રથમ લક્ષણ એ બતાવ્યું કે - “મહાપ્રલય જેવું દુઃખ આવી પડે તો પણ તે દુઃખ થકી રક્ષાનો કરનારો ભગવાન વિના બીજાને ન જાણે.”

માછીમાર જાળ પ્રસારે તેમાં દૂરના માછલાં પકડાઈ જાય પણ તેના પગ આગળ જે માછલાં હોય તે જાળમાં પકડાય નહીં. માયાજાળમાંથી બચવા ભગવાનના ચરણકમળને આશરે જવું જોઈએ. ઘંટીમાં ખીલડાને આશરે જે દાણા હોય છે તે પીસાતા નથી, દૂરના પીસાઈ જાય છે તેમ ભગવાનના આશરાડ્ડપી ખીલડો પકડી રાખવો.

દેહ છે એટલે સુખ-દુઃખ આવે જ, વ્યવહાર છે એટલે ચડતીપડતી પણ આવે જ. માટે શરીરમાં રોગ આવે કે નોકરી-ધંધામાં ઉપાધિ આવે તો પણ ભગવાન શ્રીહરિનો આશરો મૂકીને અન્ય જગ્યાએ ફૂંક લેવા જવું નહીં. ભેંસ માંદી પડે તેટલામાં તો કોઈ કંઠી તોડી નાંખતા હોય છે. માંદો પડે ત્યારે ચોઘડિયું ભજ ગયું, કુંડાળામાં પગ પડી ગયો વગેરે વહેમોમાં અટવાઈ ભુવા, જાગરિયાં બોલાવે. ડાકલાં બેસારે, ધૂણે, ભુવા પાસે દાણા

૬૯ ભગવાન તો પોતાના ભક્તની રક્ષા કરવામાં જ બેઠા છે. કેની પેઠે ? તો જેમ પાંપણ આંખની રક્ષા કરે છે, ને હાથ ડોકની રક્ષા કરે છે, ને માવતર છોકરાંની રક્ષા કરે છે, ને રાજા પ્રજાની રક્ષામાં છે; તેમજ ભગવાન આપણી રક્ષામાં છે. ૭૭

(સ્વામીની વાતો, પ્રકરણ : ૧, વાત : ૨૨)

૬૯ અન ભગવાનનો આશરો થયો છે, એવી તો કોઈ વાત નથી. તેને તો સર્વે વાત થઈ રહી છે, કાંઈ કરવું બાકી રહ્યું નથી ને ભગવાન તો અધમઉદ્ધારણ, પતિતપાવન ને શરણાગતવત્સલ છે, ને :- ‘જાકો જગમેં કોઈ નહિ તાકે વૃમ હો મહારાજ’ જેનું કોઈ નહિ તેના ભગવાન છે. તે ભગવાન તો ગરીબના નવાજ કહાવે છે ને... ૭૭

(સ્વામીની વાતો, પ્રકરણ : ૧, વાત : ૧૪૦)

જોવરાવે, બાવાજી પાસે ઉજણી નંખાવે, નજર બંધાવે વગેરે વગેરે ઘણા ટૂંકાઓ કરે. મેં આટલા વરસ સત્સંગ કર્યો પણ હજુ બે પાંદડે થયો નહિ - એમ માનીને આવા દુઃખમાં જ્યોતિષી પાસે જાય. ગ્રહપનોતી નડે છે એમ માની ગ્રહોની વીંટીઓ પહેરે. ઓફિસ બરાબર ન ચાલે તો કોઈ જ્યોતિષીના કહેવાથી બારણા તોડીને બીજી દિશામાં બારણા બેસાડે. જેને ભગવાનનો દંઢ આશરો નથી અથવા આશરામાં જેને પોલ હોય તેઓ આવું આવું ઘણું કરે છે. પણ ભગવાનમાં દંઢ નિષ્ઠા રાખીને તેમનું જ એક ભજન કરતા નથી.

❖ યુધિષ્ઠર આદિક પાંચ પાંડવોની સાથે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ હતા તોપણ પાંડવોને ઘણાં દુઃખો પડ્યા, દ્રૌપદીને સાથે લઈને જંગલમાં રખડવું પડ્યું પણ તેમણે શ્રીકૃષ્ણ

ભગવાનનો આશરો છોડીને બીજી બાધા-આખડી-માનતા માની નથી.

❖ ભગવાન શ્રીહરિનો એક ‘પ્રાસાદિક પત્ર’ આ બાબતે ખૂબ સારો પ્રકાશ પાડે છે, સહુ કોઈએ વાંચીને તેને જીવનમાં અપનાવ્યા જેવો છે.

“શ્રી અનિર્દેશથી લિખાવીતંગ સ્વામીશ્રી સહજાનંદજી મહારાજના સર્વ સત્સંગી બાઈભાઈ નારાયણ વાંચજો.

બીજું લખવા કારણ એ છે જે, જે મનુષ્યને જેવું પોતાનું પ્રારબ્ધ હોય તેને અનુસારે તેને દેહને સુખદુઃખ થાય છે; તથા જન્મમરણ થાય છે; પણ જીવના પ્રારબ્ધ કર્મને ઉલ્લંઘન કરીને તો ભૈરવ, ભવાની આદિક જે દેવદેવિયું છે તે કોઈ પણ એ જીવને સુખદુઃખ દેવાને અર્થે અને મારવા-જિવાડવાને અર્થે સમર્થ થાતાં નથી. ને પ્રારબ્ધ, કર્મ અને કાળ તેને ખોટા કરી નાંખવાં તથા મુવાંને જીવતાં કરવા તેમ જીવતાંને મારી નાંખવાં - તેને વિષે તો એક પરમેશ્વર નારાયણ માત્ર સમર્થ છે, પણ બીજાં કોઈ દેવદેવી સમર્થ નથી. માટે એક પરમેશ્વરનો દંઢ આશરો રાખીને નિત્યે ભજન કર્યા કરવું અને કોઈ દેવદેવીનો ભય રાખવો નહીં. આપણે તો ભગવાનના ભક્ત છેએ માટે હરિભક્તોને તો કોઈ રીત્યનો મનમાં ભય રાખવો ઘટે નહીં અને જંત્ર-મંત્ર ઔષધિયે કરીને કોઈ માણસ જીવતો રહેતો હોત તો પૃથ્વીમાં કોઈક તો દીઠામાં આવત, પણ એવો કોઈ દીઠામાં આવતો નથી. વળી જે બહુ મંત્રને જાણે છે તે પણ મરી જાય છે.

બીજું, જંત્રમંત્ર કોઈ ઉપર કોઈના ચાલતાં હોય તો ઘણાક શત્રુઓ જેની ઉપરે હોય એવા મોટા મોટા રાજાઓ જીવતા શી રીતે રહે ? અને જંત્રમંત્ર કરીને જ સિદ્ધિ થતી હોત તો લાખો રૂપૈયા ખર્ચીને રાજાઓ લશ્કર રાખે છે તથા આયુધ સામગ્રી રાખે છે એવડું શા સારું કરે ? એક ભારે મંત્રશાસ્ત્રી રાખે, તે મંત્રતંત્રની સિદ્ધિઓ કરીને સર્વે પ્રતિપક્ષીને મારી નંખાવે. પણ તેવું તો કોઈ ઠેકાણે દેખાતું નથી.

માટે નિર્ભય થકા નારાયણનું ભજન કરજ્યો અને કેવળ ભગવાનનો જ દંઢ વિશ્વાસ રાખજ્યો. જેમ ભગવાને ધાર્યું હશે તે સત્ય થાશે. આપણું ધાર્યું કે બીજા કોઈનું ધાર્યું નહીં થાય; કેમ કે જીવનું ધાર્યું થાતું હોય તો કોઈ ગરીબ રહે જ નહીં. સરવેને રાજા થવાનો ઉમેદ છે, પણ તેમ થાતું નથી. માટે પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમ એવા સમર્થ ભગવાનના આશ્રય તળે રહી નિર્ભય થકા નારાયણનું ભજન કરજ્યો, એ આ પત્ર લખવાનો મૂળ ઉદ્દેશ છે, તો તમે એકાગ્ર મને કરીને ધારજ્યો તથા વિચારજ્યો.”

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ જ્યાં પોતાનું ઘર માનીને ૨૬ વર્ષ સુધી રહ્યા તેવા ગઢડાના મહાન મુક્તરાજ દાદાખાચરને ઘણાં દુઃખો પડ્યા, તેમનો ગરાસ ગીરવે મુકાઈ ગયેલો. શ્રીજીમહારાજે સ્વયં કેટલીયવાર આશીર્વાદ આપીને રાજકોટ પોલીટીકલ એજન્ટ પાસે મોકલેલા, પરંતુ તેમના જીવતા સુધી ગરાસ મળ્યો નહીં છતાં દાદાખાચરને એમ ન થયું કે ‘મારા ઘેર ભગવાન પોતે રહ્યા ને મારું એકેય વ્યાવહારિક કામ સીધું ઉતર્યું નહીં.’ અને તેઓ ભગવાન શ્રીહરિને છોડીને બીજે ક્યાંય માથું ઝૂકાવા ગયા પણ નહીં.

❖ લોધીકાના એ દરબાર અભેસિંહજીને એકવાર અત્યંત તાવ આવ્યો. અનેક પ્રકારના ઉપચારો કર્યા, છતાં પણ તાવ ન ઉતર્યો. પછી તેમના સંબંધીઓ એક

તાંત્રીક વિધાને જાણનાર ભૂવા (માતાના ઉપાસક) પાસેથી દોરો લાવ્યા અને અભેસિંહજીને બાંધવા માટે આપ્યો. ત્યાંતો તેમણે તુરંત ફગાવી દીધો અને બોલ્યા : “હું સ્વામિનારાયણનો ભગત છું માતાજીનો નથી, સમજ્યા ? મારો તાવ મારા ભગવાનને ઉતારવો હશે તો ઉતારશે નહિતર તેઓની મરજી. પરંતુ હું આ દોરાને બાંધવાનો નથી.” એમ કહીને સૂઈ ગયા. પરંતુ તાવ તો વધતો જ હતો, તેના કારણે અભેસિંહજીનાં બહેને મંત્રેલો દોરો ખાટલાના પાયા સાથે બાંધી દીધો. પછી તો અમુક સમય જતાં તાવ ઉતરી ગયો. ત્યારે તેમની બહેન બોલ્યા : “જોયુંને ભાઈ ? કેવો તાવ ઉતરી ગયો !” ત્યારે અભેસિંહજીએ કહ્યું : “શ્રીહરિની ઈચ્છાથી ઉતરી ગયો છે.” ત્યારે તેઓની બહેન બોલ્યા : “એતો મેં દોરાને, ખાટલાને પાચે બાંધ્યો હતો તેથી તાવ ઉતરી ગયો છે.” બહેનની વાત સાંભળીને તુરંત અભેસિંહજીએ દોરાને તોડીને ફેંકી દીધો.

❖ ભગવાન શ્રીહરિએ ધર્મધુરા સ્વીકારી હતી તેવું ગાદીસ્થાન જેતપુરમાં **હરજી કાપડીયા** નામના હરિભક્ત થઈ ગયા. તેઓનો એક પ્રસંગ સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ ‘ઉપદેશામૃત’માં નોંધ્યો છે :

“જેતપુરના કણબી હરજી કાપડીયાને ટાઢીયો તાવ આવતો, તે બાવે દોરો બાંધીને ઉતાર્યો. પછી તેને ડોસીએ કહ્યું જે, “ભાઈ ! તારો તાવ બાવો ગોદડામાં ઘાલીને લઈ ગયો છે.” પછી હરજી ભગત, બાવા પાછળ ગયા અને તેને કહ્યું : “મારો તાવ પાછો લાવ, તારો ઉતાર્યો મારે ઉતારવો નથી. મારા ભગવાન સ્વામિનારાયણ છે તે ઉતારશે.” પછી તે બાવે ગોદડું ઓઢાડ્યું ને દોરો પાછો લીધો તેથી તરત જ તાવ આવ્યો ! તોપણ હરજીએ બાવાને કહ્યું જે, “ભલે તાવ આવ્યો તું તારે અહીંથી જા.” એમ બાવાને તગડી કાઢ્યો. તે વાતની મહારાજને ખબર પડી, તેથી મહારાજ તેના ઉપર બહુ પ્રસન્ન થયા ને જેતપુર દર્શન દેવા ગયા.”

ભગવાનના દેહ આશ્રિતજનોને કોઈનો ભય કે ડર ન હોય. ‘અન્યથા શરણં નાસ્તિ, ત્વમેવ શરણં મમ । તસ્માત્કારુણ્ય ભાવેન, રક્ષ માં પુરુષોત્તમ ।’ - “હે હરિ ! તમારા સિવાય અમારે કોઈનું શરણું નથી. એટલા માટે કરુણા કરીને અમારી રક્ષા કરજો.”

❖ બારપટોળીના **ખીમા વાઘની પત્ની**ને એક બ્રાહ્મણે વાત કરી : “બહેન ! તમારા ધણીને બહુ દુઃખના દા’ડા આવે એમ લાગે છે !”

“કેમ ભૂદેવ આમ બોલો છો ?” તે બાઈએ પૂછ્યું.

ત્યારે બ્રાહ્મણ બોલ્યો : “તમારા ધણીને શનિની સાડા સાતની પનોતી લોઢાના પાચે બેસવાની છે. તેમાં તો ગામતરાં કરી કરીને મરી જશે ત્યારે માંડ પૂરું થશે.”

આ સાંભળી ખીમા વાઘની પત્ની નિષ્ઠાની ખુમારીના રણકાર સાથે બોલી : “જા ભામટા ! સાડા સાતની પનોતી તો તને બેઠી લાગે છે; કેમ જે, ગુજરાતમાં ખાવા ભેગો ન થયો તે રખડતો રખડતો અહીં કાઠીયાવાડ સુધી લાંબો થયો છે. હું તો મારા ધણીને હમણા દહીં ને રોટલો આપીને આવી છું. તે જમીને નિરાંતે સૂઈ ગયો હશે ! માટે ઉપાડ તારા લબાયા, નહીં તો લાકડીએ લાકડીએ મારીને ગામવાળા બહાર કાઢી મૂકશે.”

જેને ભગવાનના આશરાની આવી નિષ્ઠા દેહ થાય છે તેને ઈષ્ટદેવ વિના કોઈનો ભાર પણ રહેતો નથી અને કોઈનો ભય પણ રહેતો નથી. સૂર્યને રાહુ ગ્રસે

છે, ચંદ્રને ક્ષયરોગ છે, મંગળમાં અંગાર છે, બુધને માથે કલંક છે, ગુરુએ નારી ગુમાવી છે, શુક્ર એક આંખે કાણો છે, શનિ લંગડો છે, રાહુ માથા વગરનો છે, કેતુને ધડ નથી - આમ **નવે ગ્રહ દુખિયા** છે. એમને કોણ નડ્યું ? એમનું ઠેકાણે પડ્યું નથી તો તેઓ આપણું શું ઠેકાણું પાડવાના છે ? આયુર્વેદ સાચું છે, પણ સાવ નિરોગીને તેની જરૂર નહિ. જ્યોતિષશાસ્ત્ર સાચું છે પણ જેને ભગવાનનો આશરો થયો તેને તેની જરાય જરૂર નહીં. કારણ કે તે ભક્ત ગ્રહોની ગતિથી નહીં પણ ભગવાનની ઈચ્છાશક્તિથી નિયંત્રિત છે. માટે **ભગવાન શ્રીહરિનો જ એક દેહ આશરો** રાખવો.

❖ જૂનાગઢ જિલ્લાના સોરઠ પ્રદેશના **સીમાસી** ગામમાં એક મોથી ભક્તનો પુત્ર બીમાર પડ્યો. આઠ દિવસ અન્નજળ વિના વીતાવ્યા. ગામના માણસોએ

૬૬ **અ**ને કોઈક વાતની ચિંતા આવે તો ભગવાનને માથે નાખી દેવી; ને આપણે તો બળિયા નહિ ને એ તો બળિયા તે એને રક્ષા કરતાં આવડે; જેમ પ્રહ્લાદની રક્ષા કરી તેમ અનેક પ્રકારે રક્ષા કરે. ૭૭

(સ્વામીની વાતો, પ્રકરણ : ૧, વાત : ૩૧૦)

૬૬ **અ**ને નાનું છોકરું હોય તેને ભય આવે તો પોતાનાં માવતરને કોટે બાઝી પડે. તેમજ આપણે હરકોઈ દુઃખ આવે તો ભગવાનનું ભજન કરવું; સ્તુતિ કરવી; તે ભગવાન રક્ષા કરે. ૭૭

(સ્વામીની વાતો, પ્રકરણ : ૧, વાત : ૩૧૦)

કહ્યું : “આને માટે દોરો-ધાગો કરાવો, કાં દાણા જોવરાવો કાં ડાકલા બેસારો; એમ નહીં કરો તો આનો દેહ પડી જશે.” ત્યારે એ મોચી ભક્તે કહ્યું : “ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની જેવી મરજી હશે એમ થશે. આવરદા હશે તો રહેશે, નહિતર ભગવાન શ્રીહરિ પોતાના ધામમાં તેડી જશે.”

સૌ લોકોએ ઘણું સમજાવ્યું પણ ડાકલાં કે દોરા-ધાગા માટે એ તૈયાર ન થયા. તેણે ખૂબ ટક્કર ઝીલી. સૌએ ખૂબ ભય બતાવ્યો, પરંતુ તેઓ મક્કમ રહ્યા. છેવટે એ છોકરાને શ્રીજીમહારાજે દર્શન દઈને બિમારીથી મુક્ત કર્યો.

આમ, દૈદ નિષ્ઠા હોય તો સાંસારિક આધિ, દૈહિક વ્યાધિ અને આર્થિક ઉપાધિમાં પણ ભગવાનના ભક્તો ડગતા નથી. ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજશ્રી એક પ્રસંગ નોંધે છે કે, શ્રીજીમહારાજ લાલજી સુતારને ભોમિયા તરીકે સાથે લઈને કચ્છમાં જતા હતા. રસ્તામાં રણ ઊતરીને એક બાવળિયા નીચે લાલજી સુતારને ઉપદેશ આપતાં ભગવાન શ્રીહરિ કહે છે :

‘રાખે એક મારો વિશ્વાસ, તેના ‘કંઠ કરું છું હું નાશ;
બીજા દેવ કે દેવીને વળગે, ત્યારે તજું છું તેને અળગે.
મારો નિશ્ચય મનમાંહિ પેસે, એની આસ્તા બીજે નવ બેસે;
ભૂત પ્રેતનો ભય નવ આણે, જાદુ મંત્ર સાચા નવ જાણે.
મારી મૂર્તિમાં મન અનુરાગે, તેને નજર કે ચોટ ન લાગે;
કાળ કર્મ કે માયા કદાપી, મારા જનને શકે ન સંતાપી.
મારા હાથમાં છે બધી બાજુ, એમ જાણી રહે જન રાજુ;
એવી વાત બહુવિધ કીધી, લાલજીએ દિલે ધરી લીધી.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૫/૨૨/૧૮-૨૧)

બીજા સર્વ દેહના સંબંધીઓ અને દેવ-દેવીઓનો આશ્રય છોડીને સ્વયં પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણના જ શરણાગત થઈ જવું એ તમામ શાસ્ત્રોનો અને સાધનોનો સાર છે. એમાં શરણાગત ભક્તને પોતા માટે કંઈ પણ કરવાનું શેષ નથી રહેતું. જેમ પતિવ્રતાને પોતાના માટે કોઈ કામ નથી હોતું. તે કદાચ પોતાના શરીરની સાર-સંભાળ પણ રાખે છે તો પણ પોતાના પતિની પ્રસન્નતાને માટે જ રાખે છે. તે પોતાના ઘર-કુટુંબ-પરિવાર, વસ્તુ-પદાર્થ અને પોતાનું કહેવા યોગ્ય શરીરને પણ પોતાનું ન માનતા સમગ્ર પતિદેવનું જ માને છે. કહેવાનું તાત્પર્ય એ છે કે, જેવી રીતે પતિવ્રતા સંપૂર્ણ પતિ પરાયણ થઈને પતિના ગોત્રમાં પોતે ભળી જાય છે. અને જીવનભર પતિના ઘરમાં જ રહીને પતિની અનુવૃત્તિમાં રહે છે. તેવી જ રીતે શરણાગત ભક્તપણ શરીરને લઈને કહેવાતા ગોત્ર, જાતિ નામ વગેરેને ભગવાનના શ્રીચરણોમાં સમર્પિત કરીને નિશ્ચિંત, નિર્ભય, નિઃશોક અને નિઃશંક થઈ જાય છે.

શરણાગત ભક્ત ‘હું ભગવાનનો છું અને ભગવાન મારા છે’ આ અમૂલ્ય ભાવનાને દૈદતાથી પકડી લે છે; સ્વીકારી લે છે તો તેની ચિંતા, ભય, શોક, શંકા વગેરે દોષોની જડ કપાઈ જાય છે. દોષોનો આધાર જ કપાઈ જાય છે. કારણ કે, જ્યારે ભક્તિની દૃષ્ટિથી જોઈએ ત્યારે જણાય છે કે, બધા દોષ જ્યાં સુધી ભગવાનથી વિમુખ હોઈએ ત્યાં સુધી જ આપણમાં ટકે છે.

ભગવાન-સન્મુખ થયા પછી પણ સંસાર અને શરીરના આશ્રયના સંસ્કાર રહે છે. જે ભગવાનના સંબંધની દૈદતા થઈ જાય ત્યારે આપોઆપ જ જતાં રહે છે. અને તે જતાં તમામ દોષો પણ ખતમ થઈ જાય છે. ભગવાન સાથે સંબંધની દૈદતા કોને કહેવાય ? તો ચિંતા, ભય, શોક, શંકા, પરીક્ષા અને વિપરીત ભાવનાનો પોતામાં અભાવ એજ સંબંધની દૈદતા છે. આ રીતે જેને સંબંધની દૈદતા થઈ તેની રક્ષામાં ભગવાન કાયમ રહે છે. આ વાત પર હવે થોડો વિચારી કરીએ.

નિશ્ચિંત થઈ જવું :

જ્યારે ભક્ત પોતાની માનેલી વસ્તુઓ સહિત પોતાની જાતને ભગવાનને સમર્પિત કરી દે છે ત્યારે તેને લૌકિક કે પારલૌકિક કિંચિતમાત્ર પણ ચિંતા નથી રહેતી. અર્થાત્ હવે જીવન નિર્વાહ કેવી રીતે થશે ? મારે ક્યાં રહેવું ? મારી શું દશા થશે ? શું ગતિ થશે ? વગેરે ચિંતાઓનો નાશ થઈ જાય છે.

‘ચિંતા દીનદયાલ કો, મો મન સદા આનંદ ।

જાયો સો પ્રતિપાલસી, રામદાસ ગોવિંદ ।।’

મારી ચિંતા કરનાર તો દીનાનાથ છે, માટે જ હું આનંદમાં છું. જેમણે મનુષ્યજન્મ આપ્યો છે એ જ મારું પાલન-પોષણ કરશે. મારે મારી શી ચિંતા...!!

❖ ગાંફ ગામના વસ્તા રાવળ ઘઉં લણવાની મોસમ હોવા છતાં ભગવાન શ્રીહરિ અને સંતો-ભક્તોના દર્શનની ઝંખનાથી પોતાના ઘઉંનો પાક ઊભો મૂકીને બીજા એક ભક્તને સાથે લઈ વડતાલ સમૈયામાં પહોંચી ગયા.

શ્રીજીમહારાજે તેમને પૂછ્યું : “ભગત ! તમારા ગામમાંથી કોણ કોણ સમૈયામાં આવ્યું છે?”

વસ્તા રાવળે કહ્યું : “મહારાજ ! અમે બે ભક્તો જ આવ્યા છીએ.”

ત્યારે મહારાજે કહ્યું : “કેમ, તમારા ગામમાં તમે બે જ સત્સંગી છો ? બીજા કોઈ નથી?”

રાવળ ભક્તે કહ્યું : “પ્રભુ ! સત્સંગી તો આખું ગામ છે પણ અત્યારે ઘઉંની મોસમ ચાલે છે બધા ઘઉં લણવાની મહેનતમાં છે.”

શ્રીજીમહારાજે કહ્યું : “તો તો હવે અમારે તમારા

ગામમાંથી તમારા બેની જ ચિંતા કરવાની રહી....!!”

વસ્તા રાવળને એ સમયે ભગવાન શ્રીહરિની વાત કંઈ સમજાણી નહિ પણ જ્યારે સમૈયાનો અલૌકિક લાભ લઈને પાછા ઘેર આવ્યા ત્યારે ખબર પડી કે, ગામના બધા ખેડૂતોએ પોત-પોતાના ઘઉં લણીને બળાવાડમાં ભેગા કરી મૂક્યા હતા. અચાનક જ આગ લાગી અને આખા ગામના ઘઉં એ આગમાં રાખ થઈ ગયા. પરંતુ વસ્તારાવળના તથા સાથે આવેલ ભક્તના ઘઉં તો હજુ લણવાના જ બાકી હતા માટે ખેતરમાં સહી સલામત હતા....!!!

હવે વસ્તા રાવળને વાત સમજાણી કે મારી ચિંતા તો વિશ્વંભર ભગવાન શ્રીહરિ કરે છે.

❖ સોરઠ પ્રદેશના માણાવદર ગામના મયારામ ભટ્ટ પોતાનું બધું કામકાજ મૂકીને શ્રીજીમહારાજની સાથે જ સત્સંગમાં વિચરણ કરતા હતા. ભગવાન શ્રીહરિ અને સંતો-ભક્તો ફરતા ફરતા માણાવદર પધાર્યા ત્યારે મયારામ ભટ્ટના બાજરાના ખેતર પાસેથી પસાર થયા.

ત્યારે શ્રીજીમહારાજે મયારામ ભટ્ટને કહ્યું : “જુઓ તો ખરા આ બાજરો પાકી ગયો છે તે આમ બગડે છે કેમ ? કોનું છે આ ખેતર ?”

મયારામ ભટ્ટે કહ્યું : “હે મહારાજ ! આ ખેતર તો મારું છે. પણ હું કાયમ તમારી સાથે ફરું છું. અને નાનો ભાઈ ગોવિંદરામ આખો દિવસ ધ્યાન-ભજન કર્યા કરે છે. માટે આ ખેતરનું ધ્યાન કોણ રાખે ?”

ભગવાન શ્રીહરિ કહે : “તે અમારુ ધ્યાન કરે છે માટે એની ચિંતા અમારે - એમ કહી ગામમાંથી દાતરડાં મગાવીને સંઘના માણસો પાસે બાજરો લણાવવા માંડ્યો તે ઘડીકમાં બધો બાજરો લણીને ડુંડાનો ઢગલો કરી દીધો, એમ જે ખરા ભક્ત હોય તેના વ્યવહારની ખબર ભગવાન પોતે રાખે છે.”

(શ્રીહરિચરિત્ર ચિંતામણિ : ભાગ - ૧/૧૮૦)

‘સર્વ સમર્થ મહાપ્રભુના શરણે પણ ગયા અને પછી ચિંતા પણ કરવી’ - આ બંને વાતો એકબીજાથી તદ્દન વિરુદ્ધ છે. કારણ કે, શરણાગતિ થયા પછી ચિંતા કેવી અને ચિંતા થાય છે તો શરણાગતિ કેવી ?

નિર્ભય થઈ જવું :

પોતામાં કંઈક આચરણની ખામી હોય અથવા ધર્મની શિથિલતા હોય તો અંદરથી ભય રહે છે કે, મારું કલ્યાણ થશે કે કેમ ? અને સાપ, વિંચી, વાઘ-સિંહ વગેરેથી બાહ્ય ભય પેદા

થાય છે. પરંતુ શરણાગતના આ બંને પ્રકારના ભય નાશ પામી જાય છે. એટલું જ નહિ પણ મહર્ષિ પતંજલિએ જે ભયને પાંચમો કલેશ માન્યો છે : ‘અવિદ્યાસ્મિતારાગદ્વેષાભિનિવેશાઃ ક્લેશાઃ ।’ (યોગદર્શન : ૨/૨) અને જેનાથી મોટા મોટા વિદ્વાનો પણ ડરે છે તેવા મૃત્યુનો ભય સર્વથા નાશ પામી જાય છે.

❖ સુપેડીના ડાહ્યાભક્તની ઉંમર માત્ર સાત વર્ષની હતી, પરંતુ ભગવાન શ્રીહરિના સાચા શરણાગત થયા તો મૃત્યુનો ભય પણ એમને પજવી ન શક્યો અને મોટા મોટા યોગીઓને પણ દુર્લભ એવા પરમપદની પ્રાપ્તિ મહાપ્રભુ શ્રીહરિએ એમને કરાવી....!!!

❖ જોધો ભરવાડ અભણ હતો, પણ શ્રીજીમહારાજનો દૃઢ શરણાગત હતો તો મૃત્યુનો ડર તો ખૂબ દૂર રહ્યો પણ મૃત્યુ ઉપર વિજય મેળવ્યો હોય તેમ કાળના માથા પર પગ મૂકીને ભગવાનના ધામને પામ્યો.

❖ ગુંદાળીના બે કાઠીઓએ તપ-ભજન કંઈ કર્યું નહોતું, પરંતુ એમના માટે એમના મામાના સાધુનો પક્ષ સર્વસ્વ હતો. એટલે પરોક્ષ રીતે પણ એમને ભગવાનનો દૃઢ આશરો થયો હતો. તેથી જ મૃત્યુવેળાને પણ ઉજાણી સમાન માની... અને દિવ્યગતિ પામી ગયા....!!!

આવા કેટલાય પ્રસંગો સંપ્રદાયના ઈતિહાસમાં આજે પણ જોવા મળે છે કે, જેમણે મૃત્યુને એક દિવ્ય અવસર માની લીધો છે. એવા ભક્તોને અંતસમે સ્વયં સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અનેક મુક્તોની સાથે વિમાન વગેરે લઈને વાજતે-ગાજતે લેવા આવે છે....!!! જો મૃત્યુ જેવી ભયંકર વેળાએ પણ ભગવાન ભક્તની રક્ષામાં હોય તો આ દુન્યવી બીજા ક્યા પદાર્થથી ડરવાનું રહ્યું....!!!

નિઃશોક થઈ જવું :

એવી ઘટનાઓ જે અનિચ્છનીય હોય તે જ્યારે જીવનમાં ઘટી જાય ત્યારપછી એનો શોક થાય છે. વિતેલી વાતને લઈને શોક કરવો બહુ મોટી ભૂલ છે. કેમ કે, જે વિતી ગયું તે અવશ્ય... હતું, અને ન થવાનું હોય તે ક્યારેય નથી થતું. અત્યારે જે થઈ રહ્યું છે તે વાસ્તવિક રીતે થવાનું હોય છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો જે થવાનું પહેલેથી નિશ્ચિત છે તે જ અત્યારે થઈ રહ્યું છે. તો પછી એમાં શોક કરવાની વાત જ ક્યાં આવી ?

‘મારી મરજી વિના રે કોઈથી તરણું નવ તોડાય...’ ભગવાન શ્રીહરિના આ વિધાનને સમ્યક્ સમજનારો ભક્ત સદા નિઃશોક થઈ જાય છે. શોક તો એની આસપાસ પણ ક્યારેય નથી ફરકતો.

❖ અગત્રાઈના પર્વતભાઈનો પ્રસંગ સંપ્રદાયમાં ખૂબ પ્રસિદ્ધ છે. એકવખત મયારામ ભટ્ટ શ્રીજીમહારાજના દર્શન કરવા ગઢપુર ગયા હતા. તેમને શ્રીજીમહારાજે કાગળ લખી આપ્યો ને કહ્યું : “આ કાગળ પર્વતભાઈને આપજો.” ભટ્ટજીએ અગત્રાઈ આવી પર્વતભાઈને કાગળ આપ્યો. કાગળ વાંચી પર્વતભાઈ તૂર્તજ તૈયાર થઈ ચાલી નીકળ્યા ત્યારે ભટ્ટજી કહે : “આ તમારો છોકરો માંદો છે અને અંતકાળ જેવું છે. તેને આવી સ્થિતિમાં મૂકીને તત્કાળ જવું એ યોગ્ય નથી.” ત્યારે પર્વતભાઈ કહે : “તમે આ કાગળ લાવ્યા તેમાં લખ્યું છે કે, તત્કાળ ગઢડે આવજો. માટે હવે ઘડી પણ અહીં રહેવાય નહિ.” એમ કહી ચાલી નીસર્યા.

થોડે દૂર ગયા ત્યાં છોકરે દેહ છોડી દીધો, એટલે પાછળ માણસ દોડતું ગયું. પાછળ દોડતા આવતા માણસની બૂમ સાંભળી પર્વતભાઈએ વિચાર્યું કે, “છોકરાની સ્થિતિ ગંભીર હશે અથવા તો દેહત્યાગ કર્યો હશે!” એમ ધારી મધવંતી નદીને કિનારે કપડાં બાજુ પર મૂકીને બેઠા. ત્યાં માણસ આવ્યું તેમણે કહ્યું કે, છોકરો ગુજરી ગયો છે માટે ઘેર ચાલો. ત્યારે પર્વતભાઈ કહે : “જે થવાનું હતું તે થયું, હવે હું ઘેર આવું એથી કંઈ અર્થ સરે તેમ નથી. સૌ મળી અગ્નિસંસ્કાર કરી લેજો. માયાના બંધનમાંથી જીવાત્મા છૂટો થઈ ભગવાન શ્રીહરિના ધામમાં ગયો તેથી તેનો શોક કરવાનો હોય નહિ. સંસારરૂપી દુઃખના દરિયામાં મહાદુઃખ પામતા જીવો સર્વ સુખના નિધિરૂપ ભગવદ્ ધામમાં જાય, એથી મોટો આનંદ બીજો કોઈ નથી. માટે સૌને કહેજો કે, કોઈ પ્રકારનો શોક ન કરે.” આ રીતે કહી સ્નાન કરીને પર્વતભાઈ ચાલતા થઈ ગયા પણ પાછા ઘેર ન ગયા.

આવા નિઃશોક ભક્ત પર્વતભાઈ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે પળે પળે રક્ષા કરી છે. ત્યાં સુધી કે એના વ્યવહારનું ધ્યાન પણ શ્રીજીમહારાજ સ્વયં રખાવતા. એકવાર પર્વતભાઈ ગઢપુર શ્રીજીમહારાજના દર્શન કરવા ગયા હતા. ત્યારે તેમની વાડી રેઢી પડેલી જોઈને, ચાર-પાંચ ચોરલોકો ઘઉંનો પાક તૈયાર થયેલો તે લેવા માટે આવ્યા. ચોરલોકો વાડીમાં પેસી એક ખૂણેથી ઘઉંની ડુંડીઓ કાપવા લાગ્યા. એ વખતે ભગવાન શ્રીહરિએ દિવ્યરૂપે આવી ચોરના વાંસામાં કોરડાં માર્યાં, તેથી તે બધા વાડીમાંથી એકદમ બહાર નીસરી ગયા. અને એકબીજાને કહેવા લાગ્યા કે, કોઈએ મારા વાંસામાં કોરડો માર્યો. ત્યારે બીજો કહે મને પણ કોરડો વાગ્યો. પછી તે લોકોએ અહીં ચરીતર (ભૂત) થાતું હશે માટે આમ બન્યું. ચાલો બીજી તરફથી કામ કાઢીએ. આમ વિચારી બીજે ખૂણે જઈને થોડી ડુંડીઓ તોડીને ખોઈમાં નાખી ત્યાં તો એક-એક ચોરના

વાંસામાં બબ્બે કોરડા તડોતડ વાગ્યા. એટલે તૂર્તજ વાડીથી બહાર નીસરી ગયા અને બોલ્યા કે, આ પર્વતભાઈની વાડી રેઢી નથી પણ એમાં સ્વામિનારાયણ ભગવાન એની રક્ષા કરે છે. માટે આમાં આપણે કાંઈ લઈ શકીએ એમ નથી.

પર્વતભાઈ મહાપ્રભુ શ્રીહરિની મૂર્તિમાં મસ્ત હોય અને અનંતકોટિ બ્રહ્માંડાધિપતિ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તેના વ્યવહારની ચિંતા કરતા હોય...!!! તેનું કારણ એટલું જ હતું કે, પર્વતભાઈ હર્ષશોકથી પર થઈ ગયા હતા...!!

નિઃશંક થઈ જવું :

એકવખત ભગવાનની શરણાગતિ સ્વીકાર્યા પછી ભક્તએ એવો ક્યારેય સંશય ન કરવો જોઈએ કે, હું ખરેખર ભગવાનનો થયો કે નહિ ? અથવા તો ભગવાને મારો સ્વીકાર કર્યો કે નહિ ? પ્રત્યુત એવો જ વિચાર કરવો જોઈએ કે, હું તો અનાદિકાળથી ભગવાનનો જ હતો, ભગવાનનો જ છું અને ભગવાનનો જ રહીશ. મેં જ મારી મૂર્ખામીથી પોતાને ભગવાનથી વિમુખ માન્યો હતો. પરંતુ હું પોતાની જાતને ભગવાનથી ગમે તેટલી વિમુદ્ધી કરવા જાઉં તો પણ તે ક્યારેય નહિ થઈ શકે. કારણ કે હવે એ સંભવ જ નથી. કેમ કે, ‘હું ભગવાનનો છું અને ભગવાન મારા છે.’ આ વાસ્તવિકતાની સ્મૃતિ જ્યારે થાય ત્યારે શંકાઓ અને સંદેહોના માટે કિંચિત્માત્ર પણ ગૂંજાઈશ રહેતી નથી.

ભગવાન મારું કલ્યાણ કરશે કે કેમ ? મારું કાર્ય કરશે કે કેમ ? હું આ કાર્યનો આરંભ કરું છું પણ ભગવાન મારી સહાય કરશે કે કેમ ? આવી બધી શંકાઓથી જેઓ મુક્ત થઈ ગયા તેની રક્ષામાં ભગવાન હંમેશા રહે છે. એનાથી વિશેષ કહીએ તો વચનામૃત પ્રમાણે જેને ભગવાનના પ્રત્યક્ષ સ્વરૂપમાં ક્યારેય પણ સંશય ન થાય. અરે ! ભગવાનના દિવ્ય લીલાચરિત્રોમાં તો સંશય ન થાય પણ ગમે તેવા માનુષિક અથવા અસમર્થ કે હાનિકારક જેવા ચરિત્રો કરે તો પણ કોઈ પ્રકારનો સંશય ન થાય તેવા ભક્તની ભગવાન આ લોકમાં તો રક્ષા કરે જ છે. પરંતુ માયાના આવરણોને ભેદીને બ્રહ્મરૂપ થવામાં આવતા તમામ વિદ્નોથી ભગવાન રક્ષા કરે છે...!!!!

❖ એક વખત શુકમુનિ અક્ષરઓરડીની ઓસરીમાં લખતા હતા. તે રાત બધી લખ્યું ને ચૌદ પાના સવાર થઈ ત્યાં લખ્યાં. પછી મહારાજે ઓરડીમાંથી આવી પાના હાથમાં લઈ જોયા વિના ફોડી નાંખ્યાં ને ફળીમાં નાંખી દીધાં તો પણ શુકમુનિ કાંઈ બોલ્યા નહીં. પછી નિત્યાનંદસ્વામી બોલ્યા જે, ‘શુકમુનિ ! તમને કાંઈ સંશય થયો નહીં જે, રાત બધી ઉજાગરો કરીને લખ્યું ને મહારાજે જોયા વિના પાનાં ફાડી નાંખ્યાં.’ શુકમુનિ કહે, ‘મારે

મહારાજને રાજી કરવા હતા તે પાનાં ફાડીને રાજી થયા.'

❖ એક વખત **વીરો પટેલ** સીમમાંથી ઘેર આવતા હતા અને કાઠી સૌ ચોરે બેઠા હતા. એટલે કાઠીઓએ વીરા ભગતની મશ્કરી કરી જે, 'વીરા ભગત! આજ એક ગઢવો ગઢડેથી આવ્યો છે. તે સમાચાર લાવ્યો છે કે, સ્વામિનારાયણ તો ત્રણ બાઈડીઓ લઈને ભાગી ગયા છે.' ત્યારે વીરો પટેલ કહે જે, 'ત્રણજ?' ત્યારે કાઠી કહે કે, 'કેટલીક લઈ જાય?' ત્યારે વીરો પટેલ કહે, 'સોળ હજાર એકસો ને આઠ. એટલી લઈ જાય ત્યાં સુધી તો શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન કહેવાય અને તેથી વધારે લઈ જાય તો તે થકી મોટા જાણવા.' તે સાંભળી કાઠી બોલ્યા જે, 'વોય માળો વીરો કોઈ વાત સાચી માનતો નથી.' વીરો પટેલ કહે, 'સાચી હોય તો માનું ને.' (શ્રી અક્ષરાનંદ સ્વામીની વાતો : ૨૮૬)

❖ સૌરાષ્ટ્રમાં ઘણા રજવાડાં હતા પણ દાદાખાચરે નિ:શંકપણે તન-મન અને ધનથી પોતાનું સર્વસ્વ શ્રીજીમહારાજને શરણે ધરી દીધું તો એનું શુભ પરિણામ આજે પણ દેખાય છે. સૌરાષ્ટ્રના મોટા ભાગના દરબારગઢો ખંડેર થઈ ગયા. ઘણાના તો નામ-નિશાન પણ મટી ગયા. જ્યારે આજે પણ દાદાનો દરબારગઢ હજારો ભક્તોથી નિત્ય યથાવત્ ધમધમે છે.

બસ, આ રીતે જે મનુષ્ય ભગવાનને શરણે થઈ જાય અને ભગવાનના શ્રીચરણોનો સહારો લઈ લે તો તે ભક્ત તમામ વિઘ્નોથી નિશ્ચિંત, નિર્ભય, નિ:શોક અને નિ:શંક થઈ જાય છે. તેનો કોઈ વાળ પણ વાંકો નથી કરી શકતો. અને રક્ષા તો સદા પરમાત્મા જ કરતા હોય છે. અને 'જેને રામ રાખે તેને કોણ ચાખે...'

‘જો જાકો શરણો ગ્રહૈ, વાકો હૈં તાકી લાજ ।
ઉલટ જલ મઢલીં ચલે, બહો જાત ગજરાજ ॥’

❖ એકવાર એક **પ્રજ્ઞાયક્ષુ** સંત હાથમાં લાકડી લઈને તીર્થયાત્રા કરવા માટે યમુનાના કિનારે કિનારે ચાલ્યા જતા હતા. ચોમાસાને લીધે નદીમાં ધોડાપુર આવ્યું હતું. તેના લીધે એક જગ્યાએ યમુનાનો કિનારો ધોવાઈને પડી ગયો તેની સાથે જ પ્રજ્ઞાયક્ષુ સંત પણ પાણીમાં પડી ગયા. હાથમાંથી લાકડી છૂટી

ગઈ. દેખાતું તો કંઈ હતું જ નહિ એટલે હવે તરે તો પણ કંઈ બાજુ તરે, એમને દિશા જ બખર નથી તો...!!

એ જ સમયે તેમને ભગવાનની શરણાગતિની વાત યાદ આવી. અને તેમણે બધો ભરોસો ભગવાન ઉપર છોડીને હાથ-પગ હલાવવાના બંધ કરી દીધા, પ્રયાસ રહિત થઈ ગયા, ભય રહિત થઈ ગયા, આકાંક્ષા રહિત થઈ ગયા. એમણે તો બધું ભગવાન પર છોડી દીધું.

અચાનક જ એ પ્રજ્ઞાયક્ષુ મહાત્માને એવો અદેસાસ થવા લાગ્યો કે, મને પાણીની અંદર ડૂબી જતા બચાવે છે. જોતજોતામાં તો મહાત્મા કિનારે પહોંચી ગયા. ત્યાં કોઈ બીજી લાકડી હાથમાં આવી ગઈ અને તેનો સહારો લઈને તે પાછા તીર્થયાત્રામાં નીકળી પડ્યા...!!!

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

જે ભગવાનને શરણે થઈને ભગવાન ઉપર નિર્ભર રહે છે, તેને પોતા માટે કંઈ કરવું બાકી નથી રહેતું. ભગવાનની ઈચ્છાથી જે થાય તેમાં જ તે પ્રસન્ન રહે છે.

આ રીતે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના ઈતિહાસ પર એક અવલોકન-દૃષ્ટિ કરીએ તો જણાશે કે શ્રીજીસમકાલીન તેમજ તે પછીના સમયમાં હુ અનેક ભક્તોની રક્ષા ભગવાન શ્રીહરિએ કરી છે. તેમજ આજે પણ રક્ષા કરતા હોય છે, જે તેના અનુભવી સંતો-ભક્તો દ્વારા અથવા પોતાના જ જીવનમાં અનુભવની અંતર્દૃષ્ટિથી કેટલાય પ્રસંગો પ્રત્યક્ષ નિહાળી શકાય છે.

તો ચાલો, આપણે પણ ભગવાન શ્રીહરિની શરણાગતિ સ્વીકારી લઈએ અને આપણા તન-મન અને ધન સાથે આપણા આત્માને ભગવાનના શ્રીચરણોમાં જ વિલીન કરી દઈએ, સમર્પિત કરી દઈએ. અને ભગવાનને જ વિનંતી કરીને કહીએ :-

‘શ્યામ ! તારી બંસી થઈને બજવું છે જગ માટે,

સૂર છેડવા કેવા ક્યારે ? એ જોવાનું તારે...!!’

અસ્તુ... જય શ્રી સ્વામિનારાયણ

કેવી રીતે વિતાવશો ચાતુર્માસ...

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે શિક્ષાપત્રીમાં કરેલી આજ્ઞા મુજબ પ્રતિ વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ સર્વે હરિભક્તોએ ચાતુર્માસના વિશેષ નિયમો નીચે મુજબના ગ્રહણ કરવા. અષાઢ સુદ - ૧૧ (નીમિ એકાદશી) તા. ૧૯-૭-૨૦૧૩ થી કારતક સુદ - ૧૧ (પ્રબોધિની એકાદશી) તા. ૧૩-૧૧-૨૦૧૩ સુધી આ નિયમોનું શુદ્ધતાપૂર્વક પાલન કરીને ભગવાન શ્રીહરિ તથા પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી, પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી અને સંતો-ભક્તોનો રાજીપો પ્રાપ્ત કરીએ.

‘વિષ્ણોઃ કથાયાઃ શ્રવણં વાચનં ગુણકીર્તનમ્ । મહાપૂજા મન્ત્રજપઃ સ્તોત્રપાઠઃ પ્રદક્ષિણાઃ ॥’ - અને તે વિશેષ નિયમ તે ક્રિયા તો ભગવાનની કથાનું શ્રવણ કરવું તથા કથા વાંચવી તથા ભગવાનના ગુણનું કીર્તન કરવું તથા પંચામૃત સ્નાને કરીને ભગવાનની મહાપૂજા કરવી તથા ભગવાનના મંત્રનો જપ કરવો તથા સ્તોત્રનો પાઠ કરવો તથા ભગવાનને પ્રદક્ષિણાઓ કરવી.

‘સાષ્ટાઙ્ગપ્રણતિશ્ચેતિ નિયમા ઉત્તમા મતાઃ । એતેષ્વેકતમો ભક્ત્યા ધારણીયો વિશેષતઃ ॥’ - તથા ભગવાનને સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરવા-એ જે આઠ પ્રકારના નિયમ તે અમે ઉત્તમ માન્યા છે. તે માટે એ નિયમમાંથી કોઈ એક નિયમ જે તે ચોમાસાને વિશેષપણે ભક્તિએ કરીને ધારવો. (શિક્ષાપત્રી : સ્લોક - ૭૭, ૭૮)

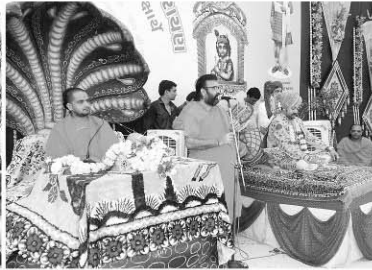

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

સ્વામી ધનશ્યામદાસજી તથા શા. સ્વામી સર્વમંગલદાસજી તથા સાધુ ધર્મવલ્લભદાસજી

વડતાલ પ્રદેશના ત્રાસલા ગામને આંગણે પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની આશીર્વાદથી યોજાયેલ મંદિરનો 'વાર્ષિક પાટોત્સવ તથા મહાપૂજા'

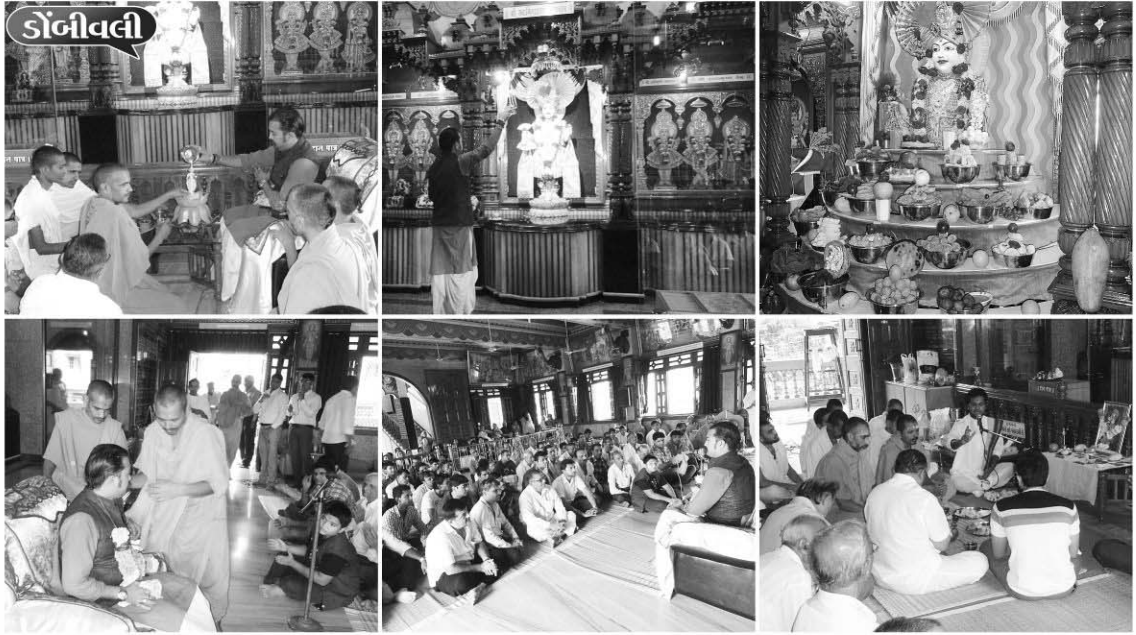
ગઢડા પ્રદેશના અભરામપરા ગામને આંગણે વેકરીયા પરિવાર દ્વારા યોજાયેલ કથાપારાયણમાં પધારતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

ગઢડાને આંગણે મોટા સમઢીયાળા સમસ્ત સિધ્ધપુરા પરિવાર દ્વારા યોજાયેલ કથાપારાયણમાં પધારતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

વડતાલને આંગણે પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં સુરત કતારગામના મંડળો દ્વારા યોજાયેલ 'સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો'

ડોંબીવલી (મુંબઈ)ને આંગણે પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની આશીર્વાદથી યોજાયેલ મંદિરનો '૯મો વાર્ષિક પાટોત્સવ' (તા. ૧૯-૬-૨૦૧૩)

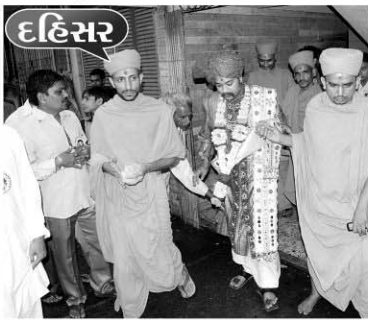

ઉતરાબંડ કેદારનાથમાં સર્જાયેલ કુદરતી પુર પ્રકોપમાં નિઃસહાય થયેલા લોકોની રાહત માટે શહેરની સોસાયટીમાં ફરીને પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની આજ્ઞાથી ફંડ એકઠું કરતા ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ યુવક મંડળના ઉત્સાહી યુવાનો

પુના શહેરને આંગણે પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં 'ત્રિમાસિક સત્સંગ સભા' (તા. ૬-૭-૨૦૧૩)

દહિસર (મુંબઈ)ને આંગણે પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં શ્રી ઘનશ્યામ બાલ-યુવક મંડળના વાર્ષિકોત્સવ પ્રસંગે 'ભક્ત ચિંતામણી કથાપારાયણ' તથા મુંબઈ પરાવિસ્તારની 'દ્વિમાસિક સત્સંગ સભા' (તા. ૧ થી ૭-૭-૨૦૧૩)

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી દ્વિતીય ચરણ આંતરરાષ્ટ્રીય 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ૭૩૦ કરોડ મહામંત્ર મહોત્સવ - જૂનાગઢ' તથા 'શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ યુવા સંગઠન' વર્ષમાં માણાવદરને આંગણે ચતુર્થ

શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર

:: અધ્યક્ષશ્રી ::
પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮
શ્રી આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી
મહારાજશ્રી

પ્રયોજક :- પૂ. સ. ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી
તારીખ :- ૨૪ થી ૨૮-૭-૨૦૧૩

:: ઉપાધ્યક્ષશ્રી ::
પ.પૂ. ૧૦૮
શ્રી ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નુગેન્દ્રપ્રસાદજી
મહારાજશ્રી

આયોજક :- ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ સમાજ - માણાવદર (સોરઠ પ્રદેશ)

સ્થળ :- 'પટેલ સમાજની વાડી' પટેલ ચોક, માણાવદર, જી. જૂનાગઢ

સંપર્ક :- શ્રી શાંતિભાઈ રતનપરા - મો. ૯૪૨૬૧૬૭૭૦૮, શ્રી ધર્મેશભાઈ મહેતા - મો. ૯૪૨૬૨૩૦૭૬૬

દર મહિનાના પહેલા રવિવારે સરદારધામમાં યોજાતી

:: તારીખ :: ૪-૮-૨૦૧૩ **અભયદાન સત્સંગ સભા** :: સમય :: સવારે ૮ થી ૧

સ્થળ :- શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર, તા.જી. રાજકોટ. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧, મો. ૯૮૭૯૭૫૮૫૦૩

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદ્યામાન આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીનું

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩

ઘાલા ભક્તજનો ! સર્વાવતારી, સર્વોપરી ઈષ્ટદેવ અક્ષરાધિપતિ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ દક્ષિણ વિભાગ વડતાલ દેશ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદ્યામાન આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી વિદેશમાં વસતા હરિભક્તોના આમંત્રણને માન આપી, સત્સંગ વૃદ્ધિ, વિકાસ, સદ્ગમ અને શ્રીજીમહારાજ સ્થાપિત સિદ્ધાંતોનું પોષણ અને ભળ આપવા માટે અમેરિકાની ધરતી પર પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી સંતમંડળ (પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂદાસજી, પૂ. શા. સ્વામી શ્રી ભક્તિપ્રકાશદાસજી, પૂ. સ્વામી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી, પૂ. સ્વામી જ્ઞાનવલ્લભદાસજી, પૂ. સ્વામી નિર્દોષસ્વરૂપદાસજી આદિક સંતો) સહિત તા. ૨૪-૫-૨૦૧૩ થી તા. ૧૭-૭-૨૦૧૩ સુધી સત્સંગ પ્રચારાર્થે પધાર્યા હતા.

અમેરિકાના વિવિધ રાજ્યોના શિકાગો, વિસ્કોન્સિન, અરબાના, કેલિફોર્નિયા, ફ્લોરીડા, જયોજીયા, ડલાસ, હ્યુસ્ટન, નોર્થ કેરોલીના, વર્જીનીયા, પેન્સિલવેનીયા, ડેટ્રોઈટ, ઓહિયો, ન્યૂજર્સી, આદિક અનેક વિસ્તારોમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની સ્વાગત શોભાયાત્રા, સત્સંગ સભાઓ તથા પધરામણી પૂર્વજાઓજન પ્રમાણે ગોઠવાયા હતા. આ સત્સંગ પરિભ્રમણની સાથે વડતાલધામ શિકાગો મંદિરનો '૨૨મો વાર્ષિક પાટોત્સવ', ફ્લોરીડાને આંગણે 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ', રીયમુડ-વર્જીનીયાને આંગણે 'શ્રીહરિલીલામૃત કથાપારાયણ', ન્યૂજર્સીને આંગણે 'શ્રી ભક્ત ચિંતામણી કથા પારાયણ' તેમજ સ્ટેન્ટનને આંગણે 'નેશનલ શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર' પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની દિવ્ય સંનિધિમાં ધામધૂમપૂર્વક અતિ ભવ્યતાથી ઉજવવામાં આવ્યા હતા. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી જ્યાં જ્યાં પધારતા ત્યાં ખૂબજ વિશાળ સંખ્યામાં ભાવિક ભક્તો પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દર્શન-અમૃતવાણીનો અનેરો દિવ્ય લાભ લેવા ઉમેટતા અને ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના અપરસ્વરૂપના દર્શન કરી ઘન્યતા અનુભવતા હતા.

પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની આ સત્સંગ યાત્રા દરમ્યાન ધર્મકુળ આશ્રિત ઈન્ટરનેશનલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ યુવક મંડળના નિષ્ઠાવાન અને ઉત્સાહી યુવાનો સાથે રહીને ખૂબજ સેવા કરીને આ યાત્રાને દિપાવી હતી.

ચિંતન

જુલાઈ
૨૦૧૩ ૨૭

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩

Los Angeles, CA

કેલીફોર્નિયા રાજ્યના લોસ એન્જલસને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની દિવ્ય સંતિધિમાં પ.ભ. શ્રી જગદીશભાઈ કલસારીયાના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભા (તા. ૧-૬-૨૦૧૩)

San Francisco, CA

કેલીફોર્નિયા રાજ્યના સાન ફ્રાન્સિસકોને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની દિવ્ય સંતિધિમાં પ.ભ. શ્રી મધુસુદનભાઈ સોનીના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભા તથા પદ્યમણી (તા. ૩-૬-૨૦૧૩)

Houston, TX

ટેક્સાસ રાજ્યના હ્યુસ્ટન શહેરને આંગણે પ.ભ. શ્રી પ્રવિણભાઈ પટેલ (કંઠારી)ના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પૂ. સંતોના શ્રીમુખે કથાવાર્તાનો લાભ પ્રાપ્ત કરતા ભક્તજનો. (તા. ૧૩-૬-૨૦૧૩)

પદ્યારો સરધાર...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

ચાલો સરધાર...

દિપાવલીના શુભ અવસર ઉપર ધનતેરશ થી સાતમ સુધી...

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદ્યામાન આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી દ્વિતીય ચરણ આંતરરાષ્ટ્રીય 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ૭૩૦ કરોડ મહામંત્ર મહોત્સવ - જૂનાગઢ' વર્ષમાં સરધારધામને આંગણે સત્તરમી

અધ્યક્ષ

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

તારીખ :- ૧ થી ૮ ૧૧-૨૦૧૩

શ્રી સ્વામિનારાયણ
સત્સંગ ધાવણી
સરધાર ૨૦૧૩

પ્રયોજક

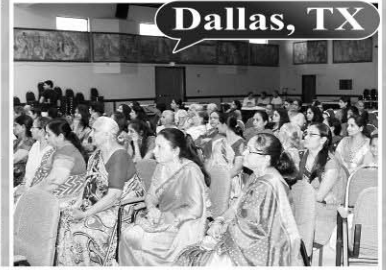
પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ બાગ' શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર, ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧, મો. ૯૮૭૯૭૫૮૫૦૩

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩

ટેક્સાસ રાજ્યના હ્યુસ્ટન શહેરને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પૂ. સંતોના શ્રીમુખે કથાવાર્તાનો લાભ પ્રાપ્ત કરતા ભક્તજનો. (તા. ૧૪-૬-૨૦૧૩)

ટેક્સાસ રાજ્યના ડલાસ શહેરને આંગણે હિન્દુ ટેમ્પલ હોલમાં યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પૂ. સંતોના શ્રીમુખે કથાવાર્તાનો લાભ પ્રાપ્ત કરતા ભક્તજનો. (તા. ૧૫-૬-૨૦૧૩)

ટેક્સાસ રાજ્યના ડલાસને આંગણે પ.ભ. વિનુભાઈ અઘેરાના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં કથાવાર્તાનો પૂ. સંતો (તા. ૧૬-૬-૨૦૧૩)

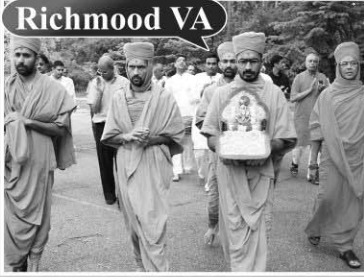
ટેક્સાસ રાજ્યના ઓસ્ટીન શહેરને આંગણે કોમ્યુનિટી હોલમાં યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પૂ. સંતોના શ્રીમુખે કથાવાર્તાનો લાભ પ્રાપ્ત કરતા ભક્તજનો. (તા. ૧૭-૬-૨૦૧૩)

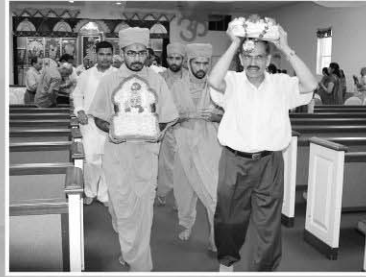
ચિંતન

જુલાઈ
૨૦૧૩ ૨૯

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩

Richmoood VA

અમેરિકાના વર્જીનીયા રાજ્યના રીચમંડ શહેરને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી નૂતન શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર પરિસરમાં પૂ. સ્વામી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે યોજાયેલ 'શ્રીહરિલીલામૃત કથા પારાયણ' (તા. ૧૮ થી ૨૩-૬-૨૦૧૨)

Racine , WI

વિસ્કોન્સીન રાજ્યના રેસીન શહેર ખાતે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની દિવ્ય સંત્રિવિમાં પ.ભ. શ્રી મહેશભાઈ પટેલના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભા (તા. ૨૭-૫-૨૦૧૩)

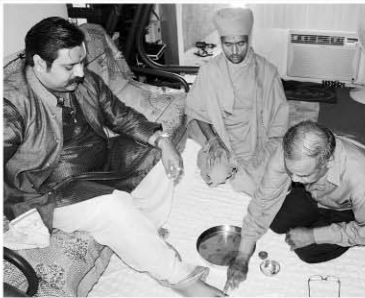

San Francisco, CA

કેલીફોર્નિયા રાજ્યના સાન ફ્રાન્સીસકોને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની દિવ્ય સંત્રિવિમાં યોજાયેલ સત્સંગ સભા (તા. ૨-૬-૨૦૧૩)

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩

શિકાગો, વિસ્કોન્સિન, અરબાના, કેલિફોર્નિયા, ફ્લોરીડા, જ્યોર્જિયા, ડલાસ, હ્યુસ્ટન, નોર્થ કેરોલીના, વર્જીનીયા, પેન્સિલવીલીયા, ડેટ્રોઇટ, ઓહિયો, ન્યૂયર્ક, આદિક અનેક વિસ્તારોમાં હરિભક્તોના નિવાસસ્થાનોએ ઠાકોરજી સાથે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની તથા પૂ. સંતોની થયેલ પધરામણીઓ

ચિંતન

જુલાઈ
૨૦૧૩ ૩૧

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩

શિકાગો, વિસ્કોન્સિન, અરબાના, કેલિફોર્નિયા, ફ્લોરીડા, જયોજીયા, ડલાસ, હ્યુસ્ટન, નોર્થ કેરોલીના, વર્જીનીયા, પેન્સિલવેલીયા, ડેટ્રોઈટ, ઓહિયો, ન્યૂયર્સી, આદિક અનેક વિસ્તારોમાં હરિભક્તોના નિવાસસ્થાનોએ ઠાકોરજી સાથે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની તથા પૂ. સંતોની થયેલ પધરામણીઓ

USA સત્સંગ પરિભ્રમણ - ૨૦૧૩

શિકાગો, વિસ્કોન્સિન, અરબાના, કેલિફોર્નિયા, ફ્લોરિડા, જર્સીજીયા, ડલાસ, લુસ્ટન, નોર્થ કેરોલીના, વર્જીનીયા, પેન્સિલવીલીયા, ડેટ્રોઈટ, ઓહિયો, ન્યૂજર્સી, આદિક અનેક વિસ્તારોમાં હરિભક્તોના નિવાસસ્થાનોએ ઠાકોરજી સાથે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની તથા પૂ. સંતોની થયેલ પધરામણીઓ

ચિંતન

જુલાઈ
૨૦૧૩ ૩૩

પવિત્ર શ્રાવણ માસમાં સંતો-ભક્તો સાથે તીર્થયાત્રાનો અનેરો લ્હાવો

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદ્યામાન આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર દ્વારા આયોજીત ચારધામની અગીયારમી

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચારધામ સ્પેશ્યલ ટ્રેનયાત્રા

પ્રયોજક :- પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)

તારીખ :- ૧૮-૮-૨૦૧૩ શ્રાવણ સુદ - ૧૨ થી ૦૮-૯-૨૦૧૩ ભાદરવા સુદ - ૪

કુલ દિવસ :- ૨૩ ટીકીટ દર :- રૂ. ૨૫,૫૦૦

દર્શનીય પવિત્ર તીર્થસ્થળો

નાસિક :- ગોદાવરી સ્નાન, કુંભપર્વનું તીર્થધામ, શ્રી રામચંદ્રજીના વનવાસનું નિવાસ સ્થાન પંચવટી, સીતાગુફા, કાલારામમંદિર, ગોરારામમંદિર, તપોવન આશ્રમશ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર તથા મુક્તિધામ. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય)
ત્ર્યંબકેશ્વર જ્યોતિર્લિંગ :- બાર જ્યોતિર્લિંગમાં એકતમસ્થાન ધરાવતા ભગવાન શ્રી શિવશંકરના જ્યોતિર્લિંગ ત્ર્યંબકેશ્વરના દર્શન. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય)

પંઢરપુર :- ચંદ્રભાગા નદીમાં સ્નાન, ભગવાન શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીનાં દર્શન, શ્રી નીલકંઠ વર્ણીનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય)
રામેશ્વર :- ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામો માંહિલું એક ધામ, ભગવાન શ્રી શિવશંકરનું ભગવાન શ્રી રામચંદ્રજીએ પધરાવેલ જ્યોતિર્લિંગ, અતિ ભવ્ય મંદિર અને વિશાળ પરિક્રમા, ૨૨ કુપ સ્નાન, સ્ફટિક શિવલીંગ દર્શન, સમુદ્ર સ્નાન. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (તામિલનાડુ રાજ્ય)

શ્રીરંગકોટ :- ભગવાન શ્રીરંગનાથજીનું ભવ્ય મંદિર તથા દક્ષિણ ભારતની ગંગા સમાન કાવેરી નદીનું પવિત્ર તીર્થ સરીતામાં સ્નાન, શ્રી રામાનુજાચાર્યની દિવ્યદેહથી સદા પ્રત્યક્ષ સંનિધિ તેમજ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (તામિલનાડુ રાજ્ય)
તિરૂપતિ બાલાજી :- ભગવાન શ્રી તિરૂપતિ (લક્ષ્મીપતિ) બાલાજીનું ભવ્ય મંદિર, સુવર્ણના ધુમ્મટવાળું ભારતનું જ નહિ પરંતુ વિશ્વભરનું સૌથી સમૃદ્ધ મંદિર, તિરૂમાલા પર્વત ઉપરનાં દર્શનીય સ્થાનો તથા તળેટીમાં શ્રી ગોવિંદરાજ મંદિર, મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠવર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીસ્થાન વેંકટાદ્રિ. (આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય)

જગન્નાથપુરી :- ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામો માંહિલું એક ધામ, ભગવાન જગન્નાથનું મંદિર, માધવરાયનું મંદિર, જગન્નાથનું રસોઈ ઘર, ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર, રથયાત્રાનાં રથ દર્શન, ગુંડીયા મંદિર, જનકપુરી, સ્વર્ગ દ્વાર, સમુદ્ર તટ, તીર્થાળીયા. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (ઓરિસ્સા રાજ્ય)

સાક્ષીગોપાલ :- ભગવાન શ્રી કૃષ્ણચંદ્રજીનું મંદિર, શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (ઓરિસ્સા રાજ્ય)
ભુવનેશ્વર :- આ શહેરમાં ભગવાન શંકરનું મંદિર છે, 'લીંગરાજ સ્વામી' તરીકે પ્રખ્યાત છે. તેમજ બીજું નામભુવનેશ્વર છે. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (ઓરિસ્સા રાજ્ય)

ઘોલાગીરી :- અહિં પહાડ ઉપર શાંતિસ્તૂપ બૌદ્ધ સ્મારક દર્શન, અશોક સમ્રાટનું વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન સ્થાન. (ઓરિસ્સા રાજ્ય)

કાશી/વારાણસી :- શ્રી કાશી વિશ્વનાથજી મંદિર, પવિત્ર ગંગાજી સ્નાન, દશાશ્વમેધ તથા કાશી ઘાટના દર્શન, શ્રી સ્વા. મંદિર દર્શન, બનારસી સાડીઓનું બજાર. (ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્ય)

અલ્હાબાદ :- ગંગા-યમુના-સરસ્વતી નદીના ત્રિવેણી સંગમમાં સ્નાન, અશોકનો કિલ્લો, અક્ષયવડ, શ્રી સ્વા. મંદિર દર્શન, સુતેલા હનુમાનજી મંદિર, ભારદ્વાજ ઋષિ આશ્રમ, આનંદ ભવન. (ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્ય)

અયોધ્યા :- શ્રી રામજન્મભૂમિ, સરયુ નદી સ્નાન, કનક ભુવન, હનુમાનગઢી, શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, શહેરમાં પાંચ હજાર મંદિરથી વધુ મંદિરો. (ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્ય)

છપૈયા :- ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું પ્રાગટ્યસ્થાન દર્શન, નારાયણ સરોવર સ્નાન, ગૌઘાટ, શ્રવણ તળાવડી, ખાંપા તળાવડી, મખોડા ઘાટ વગેરે, ધર્મ-ભક્તિના ઓટા, સંગેમરમર પથ્થરમાં નૂતન શ્રી સ્વા. મંદિર દર્શન. (ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્ય)

આયોજક :- શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર, તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. મો. ૭૬૦૦૦૫૮૫૦૩, ૯૮૭૯૭૫૮૫૦૩
Visit us :- www.sardharkatha.com • E-mail :- sardharmandir@gmail.com, balswami2008@yahoo.com, nyalkaran.11109@gmail.com

હરિદ્વાર :- ગંગાજીમાં સ્નાન, હરકી પૈડી-ગંગામાતા આરતી દર્શન, શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર દર્શન, પાવનધામ ભારત માતા મંદિર વગેરે દર્શન તેમજ ખરીદી માટેનું ઉત્તમબજાર. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (ઉત્તરાંચલ રાજ્ય) ★ **ઋષિકેશ :-** જગપ્રસિદ્ધ પૌરાણિક ગામ, રામજુલા, સાતમાળનું મંદિર, પરમાર્થ નિકેતન, ગીતાભવન, સ્વર્ગાશ્રમ, ગંગાસ્નાન. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. **લક્ષમણ જુલા :-** લક્ષ્મણજીએ બાર વર્ષ તપ કરેલું તે સ્થાને લક્ષ્મણ જુલા મંદિર દર્શન, શ્રી નીલકંઠ વર્ણીએ અહીં રાત્રિરોકાણ કરેલું. **બદ્રીનાથ :-** ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામો માંહિલું એક ધામ, શ્રી બદ્રીનાથ ભગવાનનું મંદિર, શ્રી સ્વા. મંદિર દર્શન, અલકનંદા નદીને કિનારે તમકુંડ, નારદ કુંડ, નારસિંહી શીલા વગેરે દર્શન. શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના વનવિચરણનું પ્રસાદીનું સ્થાન. (ઉત્તરાંચલ રાજ્ય) **મથુરા :-** ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચંદ્રજીનું પ્રાગટ્ય સ્થાન, વિશ્રામઘાટ, શ્રી યમુનાજીમાં સ્નાન, શ્રી સ્વા. મંદિર દર્શન. (ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્ય) ★ **ગોકુળ :-** બ્રહ્માંડ ઘાટ, નંદજીનો ૮૪ સ્થંભયુક્ત મહેલ તેમજ પ્રાચીન ગોકુળગામ ★ **રમણદેવી :-** ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના ચરણરજથી ધન્ય બનેલ ભૂમિના દર્શન. **વૃંદાવન :-** કદમ્બ વૃક્ષ, કાલિંદ્રી, સેવાકુંજ, ઈસ્કોન મંદિર, પાગલબાબા મંદિર વગેરે... **હારિદ્વાર :-** ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામો માંહિલું એક ધામ, શ્રી હારિકાષીશ દર્શન, ગોમતીજી સ્નાન, શ્રી સ્વા. મંદિર, ગોપીતળાવ (મહાપ્રભુજીની બેઠક), શ્રી રૂક્મણીજી મંદિર, શંકરાચાર્યજીની ગાદિ-શારદાપીઠ, નાગેશ્વર જ્યોતિર્લીંગ, બેટહારિકા દર્શન. (ગુજરાત રાજ્ય)

તો આવો... આ સોનેરી અવસર રખેને ચૂકી ન જઈએ !!!

પવિત્ર બ્રહ્મનિષ્ઠ સંતો-ભક્તોના સાંનિધ્યમાં દિવ્યાનંદ માણવા... અલગ-અલગ પ્રાંતોની ઠાકોરજીની સેવારીતિ અને ભક્તિભાવને નિહાળવા... આભે આંબેલા દિવ્ય-ભવ્ય મંદિરોના દર્શન સાથે અદ્ભુત કલાત્મક નકશી કોતરણીઓ નિહાળવા... પવિત્ર શ્રાવણ માસના દિવસો સતત તીર્થદર્શન, ભજન-ભક્તિ, કથાવાર્તા અને સત્સંગમય આનંદથી વીતાવવા...

યાત્રા વિષે અગત્યની માહિતી... : એક જ ડબ્બામાં સાથે સાથે રહેવા ઈચ્છતા યાત્રિક ભક્તોએ, જેની સાથે રહેવાનું હોય તેમની સાથે પોતાનું નામલખાવાથી તે શક્ય બની શકશે. યાત્રિક તરીકે પુરુષો તથા સ્ત્રીભક્તો એમબંને જોડાઈ શકશે. એક જ સ્ત્રીભક્ત હોય તો તેને રસ્તામાં સાજા-માંદા કે અન્ય તકલીફ આવી પડે તો તેમના કોઈ જાણીતા પુરુષ સંબંધી હોવા જરૂરી છે.

ટીકીટ દર :- ★ યાત્રાપ્રવાસ-ભોજન તથા દર્શનની બસ વ્યવસ્થાના ખર્ચ સાથે ટીકીટનો દર એક ટીકીટના રૂ. ૨૫, ૫૦૦/- રાખવામાં આવેલ છે. ★ બુકિંગ સમયે રૂ. ૧૦,૦૦૦/- ભરવાના રહેશે તેમજ બાકીની રકમટીકીટ દીઠ રૂ. ૧૫,૫૦૦/- યાત્રાપ્રવાસ ઉપડતા પહેલા ૩૦ દિવસે ભરી દેવાના રહેશે. ખાસનોંધ : પાંચ વર્ષ કે તેથી ઉપરના બાળકોની સ્પેશ્યલ ટ્રેનમાં રેલ્વે બોર્ડ દ્વારા અડધી ટીકીટ અપાતી નથી, માટે તેની પણ આખી ટીકીટ જ લેવાની રહેશે. સીનીયર સીટીઝન્સની સ્પેશ્યલ ટ્રેનમાં વ્યવસ્થા થતી નથી.

યાત્રા વ્યવસ્થા :- યાત્રાપ્રવાસ રેલ્વેની સંપૂર્ણ સ્પેશ્યલ ટ્રેન દ્વારા આયોજીત કરેલ છે. જેમાં શ્રીટાયર સ્લિપર ક્લાસમાં દરેક યાત્રિકને સ્વતંત્ર સુવાની સગવડતા મળશે. તેમજ આરામથી બેસીને યાત્રાને માણી શકશે. અને યાત્રાપ્રવાસ દરમ્યાન ટ્રેનમાં યા તીર્થસ્થળોએ તીર્થમાહાત્મ્ય શ્રવણ તેમજ કથા-વાર્તાનો લાભ સંતોની અમૃતવાણી દ્વારા સંપૂર્ણ યાત્રાપ્રવાસમાં મળતો રહેશે.

ભોજન વ્યવસ્થા :- કિચનકારથી સજ્જ સ્પેશ્યલ ટ્રેનમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની આજ્ઞા પ્રમાણે શુદ્ધ અને ગાળી-ચાળીને પવિત્રપણે સંતો-ભક્તોના હાથે બનાવેલ અને ઠાકોરજીને થાળ ધરીને બંને સમય સ્વાદિષ્ટ સાત્ત્વિક ભોજન તથા સવારે નાસ્તો પીરસવામાં આવશે. **ખાસનોંધ :** યાત્રાપ્રવાસમાં કોઈને પણ બજારું ખાધ પદાર્થ યા ડુંગળી-લસણ વગેરે ચીજવસ્તુઓ ટ્રેનમાં લાવવા દેવામાં આવશે નહિ.

દર્શન તથા વાહન વ્યવસ્થા :- ★ રેલ્વે સ્ટેશનથી યાત્રાપ્રવાસ સુધીના દર્શનીય સ્થાનોએ જવા આવવાના ખાસ સ્પેશ્યલ બસો વગેરે મુકવામાં આવશે. તે વાહન વ્યવસ્થાનો ટીકીટ ખર્ચમાં સમાવેશ થઈ જાય છે. ★ ટીકીટમાં હોડી, ડોલી, ઘોડા, ટોંગા તથા જોવાલાયક સ્થળોની પ્રવેશ ફી વગેરેનો સમાવેશ થતો નથી. ★ સ્થાનિક ટ્રાફીકના નિયમો પ્રમાણે બસનો પ્રવેશ માન્ય હશે ત્યાં સુધી જશે અને સાંકડા માર્ગો ઉપર બસ ન જઈ શકે ત્યાં ચાલીને કે પોતપોતાની રીતે જવાનું રહેશે.

બુકિંગ માટે સંપર્ક :- શ્રી સ્વા. મંદિર - સરદાર. ફો. ૦૨૮૧-૨૭૮૧૨૧૧ મો. ૭૬૦૦૦૫૮૫૦૫ (પૂ. પતિતપાવન સ્વામી) ૮૪૦૮૪૮૦૮૮૦ (મહેતાજી). શ્રી સ્વા. મંદિર - શ્રીજીનગર સુરત. મો. ૮૧૨૮૬૮૧૫૧૩. પૂ. ધર્મવલ્લભ સ્વામી - પડતાલ. મો. ૭૬૦૦૦૨૭૧૩૪. શ્રી સ્વા. મંદિર - ડોંબીવલી ફો.નં. ૦૨૫૧-૨૪૫૩૮૭૫ મો. ૮૩૨૨૭૫૩૦૫૨. શ્રી સ્વા. મંદિર - મલાડ. ફો.નં. ૦૨૨-૨૮૮૦૪૩૫૬. શ્રી સ્વા. મંદિર - ખારગેટ મહુવા. મો. ૮૧૨૮૬૮૧૫૧૫. શ્રી સ્વા. મંદિર - બગસરા. ફો.નં. ૦૨૭૮૬-૨૨૨૫૪૧, ૮૧૨૮૬૮૧૫૦૨ મનસુખભાઈ દહિસર. મો. ૮૮૩૩૫૧૫૧૭૨. અશોકભાઈ વિદ્યાનગર. મો. ૮૮૨૪૪૮૩૩૮૭. પ્રવિણભાઈ માનકુવા - ભુજ. મો. ૮૮૨૫૭૮૫૮૫૨. ગોવિંદભાઈ માનકુવા - ભુજ. મો. ૮૮૨૫૫૩૭૮૪૬. રાજુભાઈ સુખપુર-ભુજ. મો. ૮૮૭૮૭૩૪૪૩૫. ઈશ્વરભાઈ વિકાસ મોટર્સ - અમદાવાદ. મો. ૮૮૨૫૦૪૪૧૦૮. નાથાભાઈ અમદાવાદ. મો. ૮૮૭૮૧૩૨૩૧૨. શાંતિલાલ માણાવદર. મો. ૮૪૨૬૧૬૭૭૦૮. હિંમતભાઈ ઘંધુકા. મો. ૮૪૨૮૪૮૮૩૦૮. અમરશીભાઈ ખાદી - ભાવનગર. મો. ૮૪૬૩૧૪૩૬૮. ધીરુભાઈ - ઉના. મો. ૮૮૨૪૨૪૩૧૬૬. મહેશભાઈ - નાગકડા. મો. ૮૪૨૬૭૧૩૦૧૩. જગદીશભાઈ - ભરૂચ. મો. ૮૪૨૮૪૨૭૧૦૦. દુર્લભજીભાઈ - જેતપુર. મો. ૮૩૨૭૬૦૧૦૦૮. નિલેશભાઈ - અમરેલી. મો. ૮૪૨૭૨૩૦૬૨૦.

॥ श्री स्वामिनारायणो विजयतेतराम् ॥

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદ્યમાન આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી 'યુવા સંગઠન' વર્ષમાં પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં હેરો-લંડનને આંગણે

શ્રી સ્વામિનારાયણ મહોત્સવ

સંતર્ગત

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ

તારીખ :- ૧૦ થી ૧૮ ઓગષ્ટ ૨૦૧૩

વક્તા :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

દિવ્ય કાર્યક્રમ રૂપરેખા

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પોથીયાત્રા :: તા. ૧૦-૮-૨૦૧૩ શ્રાવણ સુદ - ૩, શનિવાર, સવારે ૮.૦૦ કલાકે

:: દિપ પ્રાગટ્ય ::

તા. ૧૦-૮-૨૦૧૩, શનિવાર, શ્રાવણ સુદ - ૩, સવારે ૧૦.૦૦ કલાકે, પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી, પૂ. વક્તાશ્રી, પૂ. ચેરમેન સ્વામી - જૂનાગઢ

:: મંગલ પ્રારંભ આશીર્વાદ ::

તા. ૧૦-૮-૨૦૧૩, શનિવાર, શ્રાવણ સુદ - ૩, સવારે ૧૦.૧૫ કલાકે, પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના શ્રીમુખે

॥ કથા પ્રારંભ ॥

તા. ૧૦-૮-૨૦૧૩, શનિવાર શ્રાવણ સુદ - ૩, સવારે ૧૦.૩૦ કલાકે

॥ શ્રી ઘનશ્યામ જન્મોત્સવ ॥

તા. ૧૨-૮-૨૦૧૩, સોમવાર શ્રાવણ સુદ - ૫, સાંજે ૭.૩૦ કલાકે

॥ ગાદિ-પટ્ટાભિષેક મહોત્સવ ॥

તા. ૧૫-૮-૨૦૧૩, ગુરુવાર શ્રાવણ સુદ - ૮, બપોરે ૧૧.૩૦ કલાકે

॥ કથા સંતર્ગત મહામંત્ર પ્રાગટ્ય ॥

તા. ૧૫-૮-૨૦૧૩, ગુરુવાર શ્રાવણ સુદ - ૮, સાંજે ૬.૦૦ કલાકે

॥ કથા સંતર્ગત અજ્ઞકૂટ મહોત્સવ ॥

તા. ૧૬-૮-૨૦૧૩, શુક્રવાર શ્રાવણ સુદ - ૧૦, સાંજે ૭.૦૦ કલાકે

॥ ફૂલદોતોત્સવ ॥

તા. ૧૭-૮-૨૦૧૩, શનિવાર શ્રાવણ સુદ - ૧૧, બપોરે ૧૧.૦૦ કલાકે

॥ રાસોત્સવ ॥

તા. ૧૭-૮-૨૦૧૩, શનિવાર શ્રાવણ સુદ - ૧૧, સાંજે ૬.૩૦ કલાકે

॥ મહોત્સવ પૂર્ણાહુતિ ॥

તા. ૧૮-૮-૨૦૧૩, રવિવાર શ્રાવણ સુદ - ૧૨, બપોરે ૧૨.૦૦

॥ કથા સમય ॥

સવારે ૮.૩૦ થી બપોરે ૧૨.૦૦ સાંજે ૫.૩૦ થી ૮.૦૦

ખાસ નોંધ :- કથા-પારાયણ દરમ્યાન પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી બંને સમય કથામાં પધારી દર્શન-અમૃતવાણીનો અમૂલ્ય લાભ આપશે.

તા.ક. :- તા. ક. સાંજે કથા સમાપ્તિ બાદ મહાપ્રસાદ (ભોજન) માટે સર્વે આમંત્રિત છે.

Place : 'Byron Hall' Harrow Leisure Centre, Christchurch Avenue, Harrow - HA3 5BD

આયોજક :- ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ આજ્ઞા-ઉપાસના સત્સંગ મંડળ - યુ.કે.

નારાયણભાઈ સોની - મો. ૦૭૮૩૦ ૮૭૮ ૮૨૮ વાદવભાઈ ભુડીયા - મો. ૦૭૭૫૬ ૬૮૮ ૨૭૬

હેમંતભાઈ સોની - મો. ૦૭૭૮૮ ૬૫૭ ૨૧૬ નારાયણભાઈ સોલંકી - મો. ૦૭૭૪૭ ૦૫૦ ૨૦૮

Live @ www.svg.org --- www.swaminarayan.cc

તા. ૧૨-૮-૨૦૧૩ થી રાત્રે ૮ થી ૧૧ સુધી આ મહોત્સવનું પ્રસારણ કરવામાં આવશે.

online @ www.lakshyatv.com

પેન્સિલ્વેનિયા રાજ્યના હોલીડેયર્ગ શહેરને આંગણે પ.ભ. શ્રી કિશોરભાઈ કાકડીયાના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં કથાવાર્તાનો લાભ પૂ. સંતો. (તા. ૨૪-૬-૨૦૧૩)

મીસીગન રાજ્યના ડીટ્રોઈટ શહેરને આંગણે પ.ભ. શ્રી પીનાકીનભાઈ તથા વિનુભાઈપટેલના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં કથાવાર્તાનો લાભ પૂ. સંતો. (તા. ૨૫/૨૬-૬-૨૦૧૩)

ઓહાયો રાજ્યના કલીવલેન્ડ શહેરને આંગણે પ.ભ. શ્રી સાધુરામભાઈપટેલના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં કથાવાર્તાનો લાભ પૂ. સંતો. (તા. ૨૭-૬-૨૦૧૩)

ન્યૂજર્સી રાજ્યના નોર્થર્જર્સી શહેરને આંગણે પ.ભ. શ્રી ઘનશ્યામભાઈ સાંગાણીના નિવાસસ્થાને યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં કથાવાર્તાનો લાભ પૂ. સંતો. (તા. ૨૯-૬-૨૦૧૩)

Scranton

PA

અમેરિકાના પેન્સિલવેનીયા રાજ્યના સ્કેન્ટનને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ ત્રિદિનાત્મક દ્વિતીય 'નેશનલ શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર' (તા. ૧૨ થી ૧૪-૭-૨૦૧૨)

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં અમેરિકાના પેન્સિલવેનીયા રાજ્યના શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સ્કેન્ટન ખાતે યોજાયેલ ત્રિદિનાત્મક 'નેશનલ શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ શિબિર'ની સાથે સાથે ત્રિદિનાત્મક સત્સંગ કથા જ્ઞાનયજ્ઞનું આયોજન થયું હતું. તેમાં પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી, પૂ. પુરાણી સ્વામી, પૂ. પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી સ્વામી, પૂ. ભક્તિપ્રકાશદાસજી સ્વામી, પૂ. વકીલ સ્વામી આદિક સંતો પધારી સત્સંગ-કથાવાર્તાનો અમૂલ્ય લ્હાવો આપ્યો હતો.

સ્વામિનારાયણ ચિંતન, જુલાઈ - ૨૦૧૩ (૩૮)

અમેરિકાના ન્યૂજર્સીને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ ત્રિદિનાત્મક 'શ્રી ભક્ત ચિંતામણી કથાપારાયણ' (તા. ૫ થી ૭-૭-૨૦૧૨)

૧-૨-૩. કથા પારાયણ દરમિયાન યોજાયેલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની સ્વાગત શોભાયાત્રા. ૪. ઠાકોરજીની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પ. સભામંચમાં બિરાજમાન ઠાકોરજી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી, વક્તાશ્રી તથા પૂ. સંતો. ૬. રાસોત્સવનો આનંદ માણતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા સાથે સંતો-ભક્તો. ૭-૮-૯. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં કથાપારાયણનો લાભ લેતા હરિભક્તો. ૧૦-૧૧-૧૨. પોથીયાત્રા.

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય વડતાલ ગાદી સંસ્થાન વતી ઉત્તરાખંડ પીડિતોની રાહત ફંડમાં મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીને સહાય અર્પણ કરતા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય લાલજી શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

ઉત્તરાખંડ (કેદારનાથ)માં આવેલ પુરની પરિસ્થિતિના કારણે થયેલા વિનાશમાં પુર હોનારતમાં તારાજ થયેલા લોકો માટે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય વડતાલ ગાદિના વિદ્યમાન પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના શુભાશીર્વાદ સાથે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી દ્વારા ઉત્તરાખંડને સહયોગ આપવા તેમજ વિશેષ પ્રાર્થના ભજન કરવા માટે સમગ્ર સત્સંગ સમાજને આજ્ઞા કરવા આવી છે. ઉત્તરાખંડમાં આવેલા પુરપ્રકોપમાં થયેલા અબજો રૂપિયાના નુકશાન સામે સમગ્ર દેશ તરફથી ફૂડ ભેગુ કરવામાં આવી રહ્યું છે ત્યારે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની આજ્ઞાથી શ્રી રાધારમણ દેવ સમિતિ - શ્રી સ્વામિનારાયણ મુખ્ય મંદિર જૂનાગઢ અને ધર્મકુળ આશ્રિત સુરત સત્સંગ સમાજ દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના વરદ હસ્તે મુખ્યમંત્રી માન. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીને ઉત્તરાખંડ રાહતકાર્યમાં ચેક અર્પણ કરવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રસંગે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની સાથે પૂ. ચેરમેન સ્વામી - જૂનાગઢ, પૂ. એસ.પી. સ્વામી - ગઢડા, મહંત પૂ. કે.પી. સ્વામી - જૂનાગઢ, પૂ. બાલમુકુંદ સ્વામી, પૂ. પતિતપાવન સ્વામી - સરધાર, કૃષિમંત્રી શ્રી ગોવિંદભાઈ પટેલ, સુરત ધારાસભ્ય શ્રી પ્રફુલભાઈ પાનસેરીયા, શ્રી રમેશભાઈ ઘવા - રાજકોટ અને જૂનાગઢ ટ્રસ્ટી મંડળ વગેરે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.